

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Pavλίna Hanslíková

Společenské vědy se zaměřením na vzdělání a geografie

Politický vývoj Bosny a Hercegoviny na přelomu 20. a 21. století

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 23.4.2015

.....

Pavλίna Hanslíková

Poděkování:

Děkuji Mgr. Davidu Hamplovi Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce a za cenné podněty a rady při vypracování práce.

Obsah	
Úvod	6
1 Etnické konflikty	8
1.1 Etnická skupina, etnikum, etnicita	8
1.2 Konflikt	9
1.3 Národ	11
1.4 Genocida	12
1.5 Etnická čistka	12
1.6 Etnika v Bosně a Hercegovině	13
2 Politicko-geografická charakteristika	16
2.1 Základní informace o teritoriu	16
2.2 Historické souvislosti	18
2.3 Administrativní struktura po roce 1995	21
3 Bosna a Hercegovina v kontextu bývalé Jugoslávie	24
3.1 Vývoj Království Srbů, Chorvatů a Slovinců	24
3.2 Bosna a Hercegovina za 2. světové války	25
3.3 Socialistická Jugoslávie	26
3.4 Bosna a Hercegovina po Titově smrti	27
4 Emancipační proces Bosny a Hercegoviny	28
4.1 Předválečná situace v Bosně a Hercegovině	28
4.2 Etnický konflikt (1992-1995)	31
5 Politický systém	37
5.1 Daytonské mírové dohody	37
5.2 Bosna a Hercegovina	38
5.2.1 Zákonodárná moc	39
5.2.2 Moc výkonná	40

5.2.3 Moc soudní.....	41
5.3 Federace Bosny a Hercegoviny	42
5.3.1 Zákonodárná moc.....	43
4.3.2 Moc výkonná.....	44
5.3.3 Moc soudní.....	45
5.3.4 Místní správa	45
5.4 Republika srbská.....	47
5.4.1 Moc zákonodárná	48
5.4.2 Moc výkonná.....	49
5.4.3 Moc soudní.....	49
5.5 Disktrikt Brčko	50
5.6 Stranický systém	50
6 Současný vývoj.....	53
6.1 Politická situace v letech 2010-2015	53
6.2 Ekonomická situace	55
6.3 Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii (ICTY)	56
6.4 Závěrečné shrnutí.....	58
Závěr.....	59
Seznam zkratk.....	60
Prameny a literatura.....	61
Elektronické zdroje.....	62
Přílohy	
Anotace	

Úvod

Cílem bakalářské práce je charakterizovat politický vývoj Bosny a Hercegoviny na přelomu 20. a 21. století. Pozornost bude věnována důležitým historickým mezníkům, které ovlivnily vznik Bosny a Hercegoviny. Avšak primárním úkolem bude popis poválečného politického systému a jeho budoucího fungování.

V této práci budou použité teoretické vědecké metody. Převážně je zde zastoupena metoda diachronní komparace, která srovnává rozdíly a shody informací a dat různých autorů. Metoda bude nejvíce použita ve srovnávání dat v kapitole politického systému, kde se některá starší data liší od současných novelizací. Využita bude i metoda analýzy, jejímž cílem je identifikovat nejdůležitější poznatky z námi vybraného celku.

Práce je strukturována do šesti kapitol. První kapitola vymezuje hlavní pojmy, se kterými se setkáváme v celé bakalářské práci a popisuje tři dominantní etnika, která žijí na území státu. Druhá kapitola se věnuje politicko-geografické charakteristice, kde jsou shrnuta základní geografická fakta státu. Další podkapitoly se věnují historickým souvislostem Bosny a Hercegoviny a následně je charakterizováno současné administrativní členění. Třetí kapitola se věnuje Bosně a Hercegovině v rámci bývalé Jugoslávie, kde postupně docházelo k rovnoprávnosti Bosňáků se všemi ostatními národy žijícími na tomto území. Čtvrtá kapitola se zabývá emancipačním procesem Bosny a Hercegoviny. Zde je důležitý vznik nových politických stran, první svobodné volby a příčiny, které vedly k občanské válce v období od roku 1992 do roku 1995. Během etnického konfliktu došlo ke genocidě, která byla spáchaná bosenskými Srby na muslimských obyvatelích ve městě Srebrenica. Tento čin můžeme označit jako nejkrutější událost spáchanou po 2. světové válce na evropském kontinentě. Pro prošetření všech zločinů, ke kterým došlo v rámci jugoslávských válek, byl vytvořen Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii. V závěru páté kapitoly budou charakterizovány mírové plány, které byly během války navrhovány všem stranám konfliktu. Občanská válka byla ukončena na základě Daytonské mírové dohody v roce 1995 za pomoci USA a evropských velmocí. Pátá kapitola se věnuje politickému systému, který byl nastaven v Bosně a Hercegovině na základě Daytonské mírové dohody. Šestá kapitola popisuje změny, které proběhly po dvaceti letech po uzavření míru a současnou politickou a ekonomickou situace v letech 2010-2015.

V českém prostředí se tématem Bosny a Hercegoviny zabývalo několik významných autorů. Bosenské historii se v České republice nejpodrobněji věnuje Ladislav Hladký. Na etnické konflikty, které zde proběhly, je odborník Filip Tesař. Politickým systémem Bosny a Hercegoviny se zabývá především Ladislav Cabada a Damir Kasum. Z tohoto výčtu můžeme usuzovat, že zkoumaná témata o Bosně a Hercegovině nejsou ještě zcela kompletní a nachází se zde prostor pro ucelenou publikaci.

1 Etnické konflikty

Pro lepší orientaci v bosenských válkách a dalším vývoji státu je nutné definovat základní pojmy jako etnikum, etnická skupina, národ, etnická čistka a další. V této kapitole budou také popsány základní etnika žijící na území Bosny a Hercegoviny.

1.1 Etnická skupina, etnikum, etnicita

Původní smysl slova etnický vycházel z řeckého termínu ethnos, který lze přeložit jako našinci. Používal se pro označení vlastního společenství. Od zmíněného slova ethnos vznikl i výraz ethos, který znamená zvyk. Ethos můžeme označit jako spojení mezi kulturou a společností. Později se významově přiblížil dnešnímu slovu národ. Spojován byl více s nemoderní, necivilizovanou kulturou. V dnešním slova smyslu je pojem etnický znám spíše ve vztahu s rasovou, kulturní či národnostní menšinou. Je proto velmi důležité v jakém kontextu slovo použijeme.¹

Pojem etnická skupina lze chápat jako kmenové společenství, které není ovlivněné dnešní moderní dobou. Na tento pojem můžeme nahlížet z více směrů. V USA znamená etnická skupina společnost s vlastní identitou a kulturou, která je součástí většího národa. V Evropě tímto výrazem rozumíme seskupení lidí, kteří nedosáhli úrovně národa.²

Dalším důležitým pojmem je etnikum. Akademie věd definuje etnikum jako souhrn lidí se stejnou etnicitou, která se odlišuje od etnicity jiných lidí.³ Anthony D. Smith vymezil šest kritérií, která musí etnikum obsahovat. Do těchto kategorií patří:

- 1) kolektivní jméno
- 2) mýtus o společném původu
- 3) společné dějiny
- 4) společná kultura
- 5) asociace s určitým územím
- 6) pocit solidarity

---

¹ TESARĚ, Filip (2007): *Etnické konflikty*. Praha: Portál, s. 16-18

² TESARĚ, Filip (2007): *Etnické konflikty*. Praha: Portál, s. 19

³ Sociologický ústav Akademie věd ČR (1996): *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, s. 277

Smithova definice etnika je považována za nejznámější přesto není všeobecně uznávaná. Této teorii bývá vyčítána nezařazenost vztahu etnika k politické struktuře.⁴

Dalším pojmem je etnicita. Tento termín byl poprvé užit v Oxfordském naučném slovníku v roce 1953. Po několik let se vedl spor o tom, zda je etnicita vrozená či získaná.⁵ Primordialisté byli zastánci vrozené etnicity. Druhý názor představovali instrumentalisté. V dnešní době se vědci snaží propojit obě teorie.⁶ Richard Jenkins se pokusil shrnout etnicitu do několika bodů:

- etnicita je kolektivní identifikace založená na vnímání kulturních rozdílů
- etnicita se týká kultury, ale vzniká v sociálních interakcích
- etnicita není stálá ani statická
- etnicita může být kolektivní, individuální
- etnicita je základní lidská identita⁷

Ze všech těchto definic plyne, že pojmy etnická skupina, etnikum či etnicita mohou být velmi často zaměňovány.

1.2 Konflikt

Slovo konflikt je odvozeno od latinského *conflictio* a znamená narážet nebo udeřit. Konflikt patří mezi tři základní druhy mezilidských interakcí. Mezi další patří spolupráce a soutěž. Etnický konflikt vzniká ze soutěže, když jedna strana zhodnotí své vyhlídky na úspěch jako nepravděpodobné. Při konfliktu není primárně upřena pozornost na dosažení cíle, ale na eliminaci protivníka. Konflikty mohou být vnitřní a vnější. Ve 20. a 21. století jsou zastoupeny převážně konflikty vnitřní.⁸

Důležité je rozlišit rasový a etnický konflikt. Rasa je vnímána jako skupina obyvatel s podobnými tělesnými znaky.⁹ Podle F. Tesaře můžeme s fyzickou odlišností pojit i odlišnost

---

⁴ TESAŘ, Filip (2007): *Etnické konflikty*. Praha: Portál, s.21-23

⁵ KRAUS, J. a kol (2005): *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Praha: ACADEMIA, s. 219

⁶ ŠMÍD, Tomáš a VAŘURA, Vladimír (2007): *Etnické konflikty v postkomunistickém prostoru*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK). s. 11-17

⁷ TESAŘ, Filip (2007): *Etnické konflikty*. Praha: Portál, s. 55-56

⁸ TESAŘ, Filip (2007): *Etnické konflikty*. Praha: Portál, s. 24-26

⁹ KRAUS, J. a kol. (2005): *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. Praha: ACADEMIA, s. 682

kulturní, z čehož plyne, že v zásadě jde o totéž jako u etnického konfliktu, protože etnikum je spojeno s kulturou obyvatel.¹⁰

V průběhu 20. století vzniklo mnoho teorií o příčinách etnických konfliktů a o tom, jak jim zabránit. Dřívější modernizační teorie vycházely z americké funkcionalistické sociologické školy 2. poloviny 20. století a viděly snížení konfliktů v modernizaci obyvatelstva a zvýšení tolerance různých etnik. S ohledem na dnešní situaci můžeme tuhle teorii označit za nesprávnou. Podle Michaela E. Browna předchází vzniku konfliktů čtyři faktory:¹¹

- strukturální faktory (slabé státy, etnická geografie)
- politické faktory (diskriminační politické instituce, vnitroskupinová politika)
- ekonomické a sociální faktory (ekonomické problémy, modernizace)
- kulturní a perceptivní faktory (kulturní diskriminace, problematické dějiny)

Všechny tyto faktory musíme brát s rezervou, protože každý etnický konflikt je něčím specifický. Prvotním konfliktem v Bosně a Hercegovině v letech 1992-1995 byly především příhraniční oblasti, které usilovaly o odtržení a připojení ke své „mateřské zemi“ k Chorvatsku a Srbsku. V etnicky smíšených oblastech šlo o sociální vzpouru venkova proti městům.¹²

Pokud se pokusíme aplikovat Brownovu teorii na Bosnu a Hercegovinu, uvidíme, že všechny faktory byly v podstatě splněny. Mezi strukturální faktory lze zařadit stagnující jugoslávský stát, kde ve většině částí státu panoval hlad. Mimo jiné nebyla Jugoslávie jednonárodní stát, a to výrazně přispělo k jejímu rozpadu. Mezi politické faktory lze zahrnout národnostní problém Bosňáků, kteří se v průběhu celého 20. století nedokázali zařadit k žádné uznávané národnosti. Z ekonomických a sociálních faktorů byla zřejmá nemodernizace zemědělství, které způsobilo v zemi hlad. Ke kulturním a perceptivním faktorům lze zařadit historii každého národa. I když různé národy patřily v určité době pod stejnou nadvládu, nikdy se nevzdaly své samostatné historie. Podle všech těchto faktorů byl konflikt nevyhnutelný.

---

¹⁰ TESARĚ, Filip (2007): *Etnické konflikty*. Praha: Portál, s. 35

¹¹ TESARĚ, Filip (2007): *Etnické konflikty*. Praha: Portál, s. 26-29

¹² Tamtéž, s. 32

1.3 Národ

Anthony D. Smith definuje národ jako historické a kulturní společenství s jednotným územím, masovým vzdělávacím systémem a společnými zákony. Carr či Oomen ke Smithově definici přidávají jazyk, který podle nich odděluje národ od etnika. Všechny definice se shodují v tom, že národ je politicky organizovaná společnost s vysokým vědomím vzájemné sounáležitosti.¹³

Podle Velkého sociologického slovníku je národ uvědomělá a politická společnost a na jeho utváření mají největší vliv společné dějiny. Z hlediska formování moderních národů lze rozlišit americký a evropský typ. Evropský typ popisuje jako primární čin vytvoření národa a následně státu. Americký typ je přesným opakem. Prvně vzniká stát a potom národ.¹⁴

S národem úzce souvisí národnost. Národnost je státní příslušnost daného státu. S vyšším národním myšlením je spojen nacionalismus, který představoval velkou hnací sílu v bosenských válkách. O nacionalismu lze mluvit, jestliže je národní uvědomění tak vysoké, že se dostává do konfliktu s ostatními národy.¹⁵ Nacionalismus vzniká obecně za určitých podmínek:

- jeden národ žije pod nadvládou druhého národa, nebo je jím omezován
- více národů žije na stejném území a jeden z národů má lepší postavení než ostatní
- příslušníci jednoho národa se výrazně liší od druhého
- dochází k rychlé změně národního rozdělení obyvatel ve státě¹⁶

Všechny tyto body můžeme aplikovat na situace v Bosně a Hercegovině. Ve 20. století byly veškeré nacionální myšlenky potlačeny silou Titovi vlády a převládalo převážně jen jugoslávské národní cítění. Po Titově smrti došlo k rozpadu jugoslávského myšlení a k rychlému nárůstu nacionalismu. Vše vyvrcholilo rozpadem Socialistické federativní republiky Jugoslávie a snahou vytvořit jednonárodnostní státy.

---

¹³ TESARĚ, Filip (2007): *Etnické konflikty*. Praha: Portál, s. 56-57

¹⁴ Sociologický ústav Akademie věd ČR (1996): *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, s. 669

¹⁵ Tamtéž, s. 669

¹⁶ Tamtéž, s. 664

1.4 Genocida

Genocida je úsilí o vyhubení určitého etnika. Důvodem genocidy jsou národní, náboženské, nebo rasové odlišnosti.¹⁷ Autorem pojmu genocida je Raphael Lemkin. Slovo genocida se poprvé objevilo v jeho knize z roku 1944.¹⁸ Lemkin mluví o genocidě jako o vyhlazení určitého národa nebo etnické skupiny a snaží se, aby byl tento čin právně postihnuteľný. Ve spolupráci s OSN byla v roce 1948 Valným shromážděním přijata Úmluva o zabránění a trestání zločinů genocidy a v platnost vstoupila 12. ledna 1951.¹⁹

V reakci na události, které proběhly při rozpadu Jugoslávie, byl založen Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii, který ustanovila Rada bezpečnosti OSN. Účelem soudu je stíhání osob odpovědných za zločiny proti lidskosti a za spáchání genocidy.²⁰

Genocidy patří k nejhorším událostem, které mohou proběhnout za války. Nejznámější genocidou je holocaust, který byl spáchán na Židech za 2. světové války. Genocidy neproběhly jen na evropském kontinentě, ale postihly např. Kambodžu či Rwandu a další.

1.5 Etnická čistka

„Etnická čistka je naplánované, záměrné odstranění nežádoucího obyvatelstva z jistých území, a to obyvatelstva, které se liší jedním či více charakteristickými rysy, jako je etnický původ, náboženství, rasa, třída nebo sexuální preference. Aby mohlo být odstranění kvalifikováno jako čistka, musí být tyto charakteristické rysy jeho důvodem.“²¹

Etnická čista je konkrétní pojmenování, které se v literatuře primárně používá pro události, ke kterým došlo v Socialistické federativní republice Jugoslávie. Etnickou čistku nelze srovnávat s genocidou. Genocida je vyhlazení obyvatelstva. Na rozdíl od genocidy

---

¹⁷Sociologický ústav Akademie věd ČR (1996): *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, s. 342

¹⁸ TERNON, Yves (1997): *Genocidy 20. století: zločinný stát*. Praha: Themis, s. 12

¹⁹ TERNON, Yves (1997): *Genocidy 20. století: zločinný stát*. Praha: Themis, s. 30-33

²⁰ Informační centrum OSN v Praze (2015): *Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii* [online]. [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/mezinarodni-tribunaly/?i=135>

²¹ BELL, Andrew (2003): *Etnické čistky: Bosna, Kypr, Karabach, Kosovo, Palestina, bývalý Sovětský svaz, Rwanda a Burundi, Srí Lanka, Transylvánie, Ulster*. Praha: Práh, s. 14

nemusí být etnická čistka spojena s nutným vyvražďováním obyvatel, ale jeho násilným vystěhováním z daných oblastí.

1.6 Etnika v Bosně a Hercegovině

Poloha Bosny předurčuje toto území jako zónu mezi Chorvatskem a Srbskem a také dělí východní a západní Balkán. Tento stát patří k etnicky i kulturně nejrozmanitějším územím Evropy.²² Bosna a Hercegovina je zemí tří etnik s různými náboženstvími. Nejvíce jsou v zemi zastoupeni Bosňáci s islámským vyznáním, následně pravoslavní Srbové a katoličtí Chorvaté. V době existence Jugoslávie se obyvatelé mohli přiklánět i k jugoslávské národnosti. Tento trend se v průběhu 20. století měnil. Ze sčítání obyvatel z roku 1991 se na území BaH nacházelo 43% Bosňáků, 31% Srbů a 17% Chorvatů. Výsledky náboženského složení ve velké míře odpovídaly národnostnímu zastoupení. Srbové, Chorvaté i Bosňáci patří k jižní větvi Slovanů, které obývají Balkánský poloostrov. Jazyky všech etnik jsou velmi podobné, liší se v postatě jen ve psané podobě tím, že Srbové používají cyrilici, Chorvaté a Bosňáci latinku.²³

Bosenský stát byl vytvářen Srby a Chorvaty. Chorvaté byli katolíci a Srbové pravoslavní. Po příchodu Turků se situace změnila a byla vytvořena nová skupina: bosenští muslimové. Většina obyvatel postupně konvertovala k islámu, i když pod nadvládou Turků byla akceptována i jiná náboženství. Avšak bosenští muslimové byli v politickém životě zvyhodňováni. Vytváření národa zde neprobíhalo na základě společného jazyka, ale spíše na základě náboženství. Proto také vznikl stereotyp, že Chorvaté jsou katolíci a Srbové pravoslavní křesťané. Národní identita začínala být ve vyšší míře pociťována až na začátku 20. století. Významným mezníkem je rok 1918, kdy se Bosna a Hercegovina stala součástí Království Srbů, Chorvatů a Slovinců. Po nástupu komunistů k moci byli muslimové uznáni za národní menšinu a v roce 1974 se stali rovným národem v Jugoslávii. Po Titově smrti se prohloubila krize v Socialistické federativní republice Jugoslávie a začalo docházet ke zvýšení nacionálního myšlení každého národa. V Bosně a Hercegovině začalo docházet ke konfliktům. Obyvatelstvo Bosny a Hercegoviny se neztotožnilo s bosenskohercegovinským

---

²² Historie Bosny a Hercegoviny (2015): *Etnické složení obyvatelstva* [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: <http://be.convdocs.org/docs/index-75008.html?page=2>

²³ Ministerstvo vnitra ČR (2015): *Bosna a Hercegovina*[online]. [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/bosna_a_hercegovina/

povědomím, občané se hlásili buď k Srbům, Chorvatům, nebo Bosňákům. Bosňáci chtěli zachovat celistvou Bosnu, Srbové a Chorvaté se chtěli připojit ke svým mateřským zemím. Vše vyvrcholilo ve válku v BaH, viz. níže podkapitola 4.2.²⁴

Výrazné rozdíly byly i v osídlení země. Srbové žili převážně ve vesnicích na rozsáhlém území rozprostírajícím se podél jihovýchodních hranic Bosny a Hercegoviny až na severozápad do tzv. Bosenské krajiny. Chorvaté se koncentrovali do dvou venkovských oblastí, do Posávi a střední Bosny. Bosňáci obývali ve velké většině města.²⁵ Mnohé oblasti Chorvatů a Srbů ležely v oblastech, které nesousedily s Chorvatskou svazovou republikou a Srbskou svazovou republikou.²⁶ Vše se změnilo po přijetí Daytonské dohody, kdy byla země rozdělena na Republiku srbskou, kde žijí Srbové a Federaci Bosny a Hercegoviny, kterou obývají Chorvaté a Bosňáci. Každé z etnik žije prakticky v uzavřených společnostech a nepřichází ve velké většině do kontaktu s ostatními etniky a není zde žádný prostor k tomu, aby začala probíhat diskuze. Ve Federaci Bosny a Hercegoviny dochází i k etnické separaci ve školství Chorvatů s Bosňáků. I když škola sídlí v jedné budově, třídy jsou odděleny podle etnik a každá ze skupin je seznamována s dějinami, literaturou či náboženstvím dané skupiny.²⁷

V Bosně a Hercegovině proběhlo na podzim roku 2013 první poválečné sčítání obyvatel. Předběžné výsledky, které byly zveřejněny k březnu 2015, obsahují pouze počty obyvatel v jednotlivých jednotkách. Poslední sčítání obyvatel, z kterého známe všechny výsledky včetně národnostního a jazykového složení, proběhlo v roce 1991.

Výsledky národnostního složení budou klíčové pro celou zemi, kvůli přesnému složení etnik a jeho geografickému rozmístění. Bez těchto dat nemůže Bosna a Hercegovina nadále předpovídat svoji budoucnost. Dalším důvodem ke sčítání bylo i výhledové členství v EU a samozřejmě zjištění populačních ztrát během války v letech 1992-1995. Sčítání obyvatel bylo opakovaně odkládáno. Důvodem bylo i nedodržení bodu v Daytonské dohodě, se kterým souviselo navrácení uprchlíků do jejich původních oblastí. Bosňáci argumentovali tím, že všechny přesuny obyvatelstva dosud neproběhly. Pravděpodobně se obávali toho, že

---

²⁴ SMRČKOVÁ, Markéta (2006): *Bosna a Hercegovina: etnonáboženská situace a fungování konsociačního modelu* [online]. Globalpolitics [2006-11-17]. [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/bosna-konsociacni>

²⁵ GLENNY, Misha (2003): *Balkán 1804-1999 : nacionalismus, válka a velmoci*. Praha : BB art, s. 493

²⁶ Historie Bosny a Hercegoviny (2015) : *Etnické složení obyvatelstva* [online] [cit. 2015-02-28]. Dostupné z: <http://be.convdocs.org/docs/index-75008.html?page=2>

²⁷ ŽÍLA, Ondřej (2015): *Ochromená Bosna a Hercegovina* [online]. [cit. 2015-03-01]. Academia.edu. Dostupné z: https://www.academia.edu/6611774/Ochromen%C3%A1_Bosna_a_Hercegovina

by jejich etnikum nemuselo mít nejsilnější postavení ve státě po sčítání obyvatel, jako tomu bylo v roce 1991. Velký rozpor panoval v tom, zda zařadit do sčítání kolonky národnost, vyznání a jazyk. Vše nakonec dopadlo tak, že vyplnění kolonky národnost a vyznání bude dobrovolné. V národní otázce mohli občané vybírat z Bosňáka, Chorvata, Srba a nedeklarují se. U náboženské příslušnosti byla možnost islámská, katolická, pravoslavná, agnostik, ateista a znovu kategorie nedeklarují se. Tato kategorie -nedeklarují se- může znamenat východisko pro některé skupiny např. děti smíšeného manželství, které se nepřiklání k žádnému etniku. Pokud zůstanou kolonky prázdné, znamená to, že vyznání a národnost je jiná než nabízené. Spory nastaly i u otázky jazykové příslušnosti, která byla nakonec povinná na rozdíl od národnosti a vyznání.²⁸

Výsledky sčítání obyvatel v Bosně a Hercegovině mohou zásadně ovlivnit další vývoj tohoto státu. Z výsledků bude zřejmé, jestli snaha a homogenní celky byly splněny. Při odlišném poměru zastoupení jednotlivých etnik může dojít k přehodnocení pozic daných etnik a jejich zastoupení v politické sféře.

---

²⁸ ŽÍLA, Ondřej (2015): *První poválečné statistické sčítání v Bosně a Hercegovině 2013* [online]. [cit. 2015-03-01] Academia.edu. Dostupné z: https://www.academia.edu/6611837/Prvn%C3%AD_pov%C3%A1le%C4%8Dn%C3%A9_statistick%C3%A9_s%C4%8D%C3%ADt%C3%A1n%C3%AD_v_Bosn%C4%9B_a_Hercegovin%C4%9B_2013_odklady_politizace_a_komplikace

2 Politicko-geografická charakteristika

V kapitole politicko-geografická charakteristika si přiblížíme základní informace o Bosně a Hercegovině. Nastíníme si historický vývoj Balkánského poloostrova a souvislosti, které ovlivnily Bosnu a Hercegovinu. Následně se budeme zabývat vznikem státu, vývojem a změnou státních hranic a současným správním členěním Bosny a Hercegoviny.

2.1 Základní informace o teritoriu

Bosna a Hercegovina je nezávislý stát od roku 1992. Rozloha státu zaujímá 51 209,2 km² a má 3 791 622 obyvatel.²⁹ Stát se dělí na Federaci Bosny a Hercegoviny, Republiku srbskou a Distrikt Brčko. Hlavním městem Bosny a Hercegoviny je Sarajevo, které má 291 422 obyvatel. Mezi další největší města patří Tuzla, Zenica, Bijeljina a Mostar.³⁰ Bosna a Hercegovina leží v centrální části Balkánského poloostrova a sousedí s Chorvatskem, Srbskem a Černou Horou viz. obr. 1. Celková délka státních hranic je 1 543 km, s Chorvatskem jsou hranice dlouhé 956 km, se Srbskem 345 km a s Černou Horou 242 km. Severní hranice s Chorvatskem je kopírována podle řeky Sávy a po hřebenu Dinárských hor a část hranice se Srbskem kopíruje řeka Drina. I když se území Bosny a Hercegoviny rozkládá velmi blízko moři, zaujímá jen 20 km pobřeží.³¹ Pouhý 20 km pruh pobřeží je nevýhodou pro Bosnu a Hercegovinu ve srovnání s Chorvatskem či Černou Horou, které mohou výrazně lépe těžit z přímořského cestovního ruchu.

Země se skládá ze dvou geografických a historických oblastí - z Bosny a Hercegoviny. Hercegovina leží na jihu země a jejím centrem je město Mostar. Na severu Bosny a Hercegoviny se rozprostírá Panonská nížina a ze západu na východ se táhnou Dinárské hory. Nejvyšším vrcholem je hora Maglič (2 386 m), která je součástí Dinárského

---

³⁰ Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2014-12-27]. Bosna a Hercegovina: Základní informace o teritoriu. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-zakladni-informace-o-teritoriu-19279.html>

³¹ Central Intelligence Agency (2014): *CIA.gov: The World Factbook* [online]. [2014-06-23] [cit. 2015-01-20]. TheWorldFactbook: Bosnia and Herzegovina . Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bk.html>

pohoří. Hlavními řekami jsou Sáva, Bosna, Vrbas, Una a Neretva. Z klimatického pohledu leží stát v subtropickém pásu.³²

Peněžní jednotkou užívanou na území Bosny a Hercegoviny je marka. Z cizích měn je nejpoužívanější devizou euro. Kurz k roku 2015 je 1 Euro 1,9558 marky.³³

Úředními jazyky na území Bosny a Hercegoviny jsou bosenština, srbština a chorvatština. Úřední dokumenty musí být tedy psány ve třech jazycích. V podstatě se jedná o varianty jednoho jazyka a texty jsou povětšinou úplně stejné. Rozdíl nespočívá v gramatice, ale v tom, že Bosňáci se snaží psát latinkou a Srbové píšou spíše cyrilicí. Prakticky všichni mluví takzvanou jekavskou srbo-chorvatštinou. Nejrozšířenějším cizím jazykem je angličtina.³⁴

Podle sčítání obyvatel z roku 1991 žilo v Bosně a Hercegovině 4 355 000 obyvatel. Konkrétně ve Federaci Bosny a Hercegoviny žilo 2 783 711 (63,60%) obyvatel a v Republice srbské žilo v roce 1991 1 593 322 (36,40 %) obyvatel.³⁵ Podle předběžných výsledků ze sčítání obyvatel z roku 2013 má stát 3 791 622 občanů. Ve Federaci Bosny a Hercegoviny žije 2 371 603 obyvatel (62,55%), v Republice srbské 1 326 991 (35%) obyvatel a v Distriktu Brčko 93 028 (2,45%) obyvatel.³⁶ Rozdíl v počtu obyvatel od roku 1991 do roku 2013 je 585 411 obyvatel, což je 14,4% původního obyvatelstva. V porovnání procentuálního zastoupení obyvatel ve Federaci BaH a Republiky srbské z těchto dvou sčítání obyvatel můžeme vidět jen nepatrné změny v rozdělení obyvatelstva v rámci celistvé Bosny a Hercegoviny. Ve sčítání obyvatel z roku 1991 nebyla zahrnutá oblast Brčko, která v té době spadala pod Republiku Srbskou.

---

³² *Atlas světa: s obrazovým lexikonem*. Ostfildern: Falk Verlag, 2007. 1 atlas (144 s.). Marco Polo. s. 34

³³ Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): BusinessInfo.cz: *Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2014-03-06]. Bosna a Hercegovina: Základní informace o teritoriu. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-zakladni-informace-o-teritoriu-19279.html>

³⁴ Dorazín, Martin (2012): *Mluví stejně, ale oficiálně mají tři jazyky. Bosna a Hercegovina připomínají jazykový Kocourkov* [online]. Praha. Český rozhlas [2012-12-28]. [cit. 2014-12-28]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/zprava/mluvi-stejne-ale-oficialne-maji-tri-rci-bosna-a-hercegovina-pripomina-jazykovy-kocourkov--1155059>

³⁵ Council of Europe (2004): *Report submitted by Bosnia and Herzegovina pursuant to article 25, paragraph 1 of the framework convention for the protection of national minorities* [2004-01-20]. [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/minorities/3_FCNMdocs/PDF_1st_SR_BiH_en.pdf

³⁶ Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): BusinessInfo.cz: *Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2014-03-03]. Bosna a Hercegovina: Základní informace o teritoriu. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-zakladni-informace-o-teritoriu-19279.html>

³⁶ Central Intelligence Agency (2015): *CIA.gov: The World Factbook* [online]. [2014-06-23]

Bosenská diaspora dosahuje podle Ministerstva pro lidská práva a uprchlíky Bosny a Hercegoviny z roku 2011 1 700 000 osob. Nejvíce emigrantů žije v Chorvatsku, Německu, Rakousku, Srbsku, USA a dalších. Za války opustilo zemi kolem 2 200 000 osob a vrátila se asi polovina, proto má Bosna a Hercegovina vysoký počet obyvatel v zahraničí.³⁷

Podle sčítání obyvatel z roku 1991 je 42,8 % muslimů, 29,4% pravoslavných, 13,57% římských katolíků, 5,73% ateistů, 0,07% řeckých katolíků, 0,04% protestantů a 0,005% židů. Bosna a Hercegovina má druhý největší podíl zastoupení islámu v Evropě po Albánii.³⁸

Bosnu a Hercegovinu můžeme zařadit mezi státy etnicky nehomogenní. I když dnes žije každé z daných etnik převážně na svém vymezeném území. Podle údajů ze CIA z roku 2000 žije v Bosně a Hercegovině 48% Bosňáků, 37,1% Srbů, 14,3% Chorvatů a jiné.³⁹ Bosňáci jsou obyvatelé Bosny a Hercegoviny hlásící se k islámskému náboženství. Dříve se obyvatelé Bosny a Hercegoviny s islámským vyznáním označovali jako Muslimové s velkým M. Z důvodu negativní asociace byl tento název změněn. Bosňák je nový oficiální název, který uvádí Ústava Bosny a Hercegoviny. Bosňané představují všechny obyvatele Bosny a Hercegoviny. Bosenští Srbové i Chorvaté termín Bosňané ve velké většině odmítají.⁴⁰

2.2 Historické souvislosti

Bosna a Hercegovina je jednou z balkánských zemí. Mezi další státy patří Slovinsko, Chorvatsko, Srbsko, Černá Hora, Kosovo, Albánie, Makedonie, Řecko, Bulharsko a Rumunsko. Z geografického hlediska Balkánem rozumíme země jihovýchodní Evropy, které jsou vymezené ze západu Jaderským mořem, z jihu Egejským mořem a z východu

---

³⁷ Ministerstvo vnitra ČR (2015): *Bosna a Hercegovina*[online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/bosna_a_hercegovina/

³⁸ Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2014-03-03]. Bosna a Hercegovina: Základní informace o teritoriu. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-zakladni-informace-o-teritoriu-19279.html>

³⁹ Central Intelligence Agency: *CIA.gov: The World Factbook* [online]. [2014-06-23] [cit. 2015-03-06]. TheWorldFactbook: Bosnia and Herzegovina . Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bk.html>

⁴⁰ ŠLACHTA, Mojmir (2007): *Ohniska napětí ve světě*. Praha : Kartografie, Nakladatelství České geografické společnosti, s. 22

mořem Černým.⁴¹ Z politického pohledu je slovo Balkán spojováno s politickou nestabilitou, náboženskou a národnostní nesnášenlivostí.⁴²

Z historického hlediska byly patrné známky nejednoty balkánských zemí již v 6. století před naším letopočtem, kdy byly na pobřeží Jaderského moře zakládány řecké kolonie. Později byl Balkánský poloostrov rozdělen na sféru vlivu Říma a Řecka. Zde byla vytvořena budoucí hranice mezi římskými katolíky a pravoslavnými. Důležitým dějem bylo osídlení celého poloostrova slovanskými kmeny.⁴³

Název Bosna pochází pravděpodobně od nejstaršího doloženého etnika Ilyrů, žijící ve střední oblasti Balkánského poloostrova. Bosna byla poprvé zmíněna ve spisu byzantského císaře z poloviny 10. století. Území mělo být menších rozměrů se dvěma hrady Katera a Desnek. Bosna patřila na nějakou dobu k Byzantské říši, k Chorvatskému království a poté k Srbskému království. Významný rozvoj teritoria nastal za vlády bána Kulina, což byl uherský vazal. Za jeho vlády se rozvinula bosenská šlechta, řemesla i obchod. Došlo k rozšíření území a vznikla tzv. bosenská církev. Po smrti bána Kulina se dostala Bosna opět pod nadvládu Uher a Říma. Nakonec připadlo území Bosny pod Uhry. Na konci 13. století patřila severovýchodní část území Srbskému království, západní oblast k Chorvatskému království.⁴⁴

Sjednocení Bosny nastalo ve 14. století za bána Štěpána II. Za jeho vlády se začala razit i stříbrná bosenská mince. Dalším bánem byl Tvrdko I. Za jeho vlády se stala Bosna silným státem a opírala se o církev bosenskou. Tvrdko se stal následně králem Srbska, Bosny, Přímoří a Západních zemí. V té době dosáhla Bosna svého největšího územního rozsahu. Po Tvrdkově smrti se Bosna začala postupně rozpadat - v důsledku posílení moci Uher a příchodu Turků na Balkánský poloostrov. Bosna se postupně musela podrobit Uhrám i Turkům. Turci si vymohli od panovníka Bosny část území a sultán získal v podstatě převahu nad celou Bosnou. Bosna ztrácí přímořské oblasti. Středověkou Bosnu rozbila vnitřní státní i církevní nejednota a především její poloha na pomezí soupeřících mocností. Poprvé mezi Uhrami a Římem, podruhé mezi Uhrami a Turky.⁴⁵

⁴¹ *Atlas světa: s obrazovým lexikonem*. Ostfildern: Falk Verlag, 2007. Marco Polo. s. 34

⁴² ROSŮLEK, Přemysl a CABADA, Ladislav (2002): *Evropa národů, patriotů a integrace*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, s. 145-148

⁴³ ROSŮLEK, Přemysl a CABADA, Ladislav (2002): *Evropa národů, patriotů a integrace*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, s. 149-151

⁴⁴ HLADKÝ, Ladislav (1996): *Bosna a Hercegovina: historie nešťastné země*. Brno. s. 14

⁴⁵ HLADKÝ, Ladislav (1996): *Bosna a Hercegovina: historie nešťastné země*. Brno. s. 15-13

Turci zde zůstali více než 400 let. Změny proběhly v politické, kulturní a náboženské oblasti. Obyvatelé Bosny, jako jedni z mála regionů většinově konvertovali k islámu. V roce 1463 byl vytvořen Bosenský sandžak, k němuž v roce 1470 přibyl sandžak Hercegovský a později na severovýchodě Zvornický. V roce 1580 byla ustanovena samostatná osmanská provincie pod názvem Bosenský pašalík, do které spadalo sedm sandžaků: Bosna, Hercegovina, Klis, Lika, Bihać, Pakrac a Zvornik. Hlavním městem se stala Banja Luka, později Sarajevo. Na přelomu 16. a 17. století bylo území Bosenského pašalíku srovnatelné s Bosenským královstvím za vlády Tvrtka. V polovině 17. století začal pomalý ústup Osmanské říše. Důležitou bitvou pro další vývoj Bosny v roce 1697 bylo proniknutí rakouských vojsk na území Bosenského pašalíku a vypálení Sarajeva. Tato bitva skončila Karlovarským mírem v roce 1699. Po uzavření míru získala Bosna a Hercegovina v podstatě dnešní podobu hranic. Po oslabení turecké nadvlády začaly propuknout v regionech Osmanské říše křesťanské nepokoje. Bosenští povstalci žádali autonomii Bosny a Hercegoviny, které následně vojensky podpořilo Srbsko i Černá Hora. Evropské velmoci s tímto návrhem nesouhlasily. Na Berlínském kongresu získalo Rakousko-Uhersko za pomoci Německa a Británie Bosnu a Hercegovinu. Začala další okupace území po dobu 40 let.⁴⁶

13. července 1878 byla podepsána dohoda o okupaci BaH Rakouskem-Uherskem. Dohoda proběhla za turecké spolupráce. Turecko souhlasilo s okupací, protože si vymohlo dodatek o tom, že suverénní práva sultána nebudou zkrácena a okupace bude chápána jako dočasná. Příchod Rakousko-Uherska vítali bosenští Chorvaté, protože vyznávali stejnou víru. V Sarajevu byla zřízena zemská vláda v čele se zemským náčelníkem. Řízení okupační správy měl na starosti ministr financí. Významný ministr byl Kállay, který spravoval Bosnu v letech 1882-1903 a snažil se udržet nacionální cítění všech tří etnických skupin. Po smrti Kállay v roce 1903 se situace změnila. Za vlády nového ministra financí nastala v BaH postupná liberalizace.⁴⁷ Na příkaz císaře Františka Josefa I. proběhla 25. října 1908 anexe Bosny a Hercegoviny. Tento čin byl proveden nezávisle na souhlasu evropských zemí a Turecka. V roce 1909 bylo Turecku vyplaceno odškodné za násilné obsazení území a pod nátlakem hlavních evropských velmocí uznalo anexi i Srbsko a Černá Hora. 17. února 1910 se stává Bosna a Hercegovina oficiální zemí spadající pod Rakousko-Uhersko. Ve stejném roce byl ustanoven bosenský parlament a vytvořena ústava. Postupně vznikaly nové politické strany, převážně s nacionálními myšlenkami. V zemi začaly probíhat nepokoje a vše

⁴⁶ HLADKÝ, Ladislav (1996): *Bosna a Hercegovina: historie nešťastné země*. Brno. s. 25-40

⁴⁷ HLADKÝ, Ladislav (2005): *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav. 115-122

vyvrcholilo v Sarajevu atentátem na císaře Františka Ferdinanda a jeho manželku. Atentátníkem byl srbský student Gavrilo Princip, člen radikální organizace Mladá Bosna. Politické strany v Bosně se od atentátu distancovaly. 28. června 1914 vyhlásilo Rakousko-Uhersko Srbsku válku.

V 1. světové válce byly státy rozděleny do dvou aliancí - Trojspolku a Dohody. Východní území Bosny a Hercegoviny se změnilo ve válečnou zónu a místní obyvatelstvo prchalo pryč. Srbské obyvatelstvo v Bosně bylo přesouváno, perzekuováno či vražděno. Za války v zemi panovala vojenská správa a bosenští muži se ve velké většině účastnili bojů. Vrchní představitelé Bosny a Hercegoviny se nezapojovali do poválečného osudu země. Zapojení bosenských politiků nastává až po Májové deklaraci, která byla přijata 30. května 1917. Májová deklarace se snažila naplnit představu jednotného jihoslovanského státu, ve kterém žili Slovinci, Chorvati a Srbové pod Habsburko-lotrinskou dynastií.⁴⁸

Všechny tyto historické souvislosti jsou důležité pro správné pochopení války v Bosně a Hercegovině i pro pochopení současné politické situace. Celá století docházelo k prolínání kultur na Balkánském poloostrově. Bosna a Hercegovina byla po většinu času hraniční oblastí srbských protestantů a chorvatských katolíků, následně se stala domovem Bosenských Muslimů.

2.3 Administrativní struktura po roce 1995

Na základně Daytonské dohody a arbitrážního rozhodnutí o Brčku se Bosna a Hercegovina dělí na dvě entity a distrikt. První entitou je Republika srbská. Je to unitární národní stát srbského národa. Druhou entitou je Federace Bosny a Hercegoviny, která sdružuje bosňácký a chorvatský národ. Formálně byla federace BaH uznána až po volbách v roce 1996. V době války bylo území rozděleno mezi chorvatské a bosenské vojsko.⁴⁹ Federace Bosny a Hercegoviny zaujímá 25 989 km², Republika srbská 25 208 km² a distrikt Brčko 493 km². V Bosně a Hercegovině je 142 obcí.⁵⁰

---

⁴⁸HLADKÝ, Ladislav (2005): *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, s. 45-49

⁴⁹ FŇUKAL, Miloš (2012): *Teritoriální politická organizace Západního Balkánu s důrazem na vývoj ve 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, s. 151

⁵⁰ Ministerstvo vnitra ČR (2015): *Bosna a Hercegovina*[online]. [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/bosna_a_hercegovina/

Federace Bosny a Hercegoviny má tříступňový systém státní správy a samosprávy - federální jednotky, kantony a opštiny. Federace má deset kantonů, které mají vlastní ústavu, parlament, prezidenta a vládu. Kantony se skládají z opštin.⁵¹ Opštiny můžeme dále rozdělit do dvou kategorií. V první kategorii se obyvatelstvo shoduje s většinovou národností žijící v kantonu. V druhé kategorii se většina občanů obce neshoduje s majoritní národností v rámci kantonu, z toho vyvstává možnost obce zavést určitou autonomii území např. ve vzdělání či kultuře. V současné době jsou známé jen tři chorvatské obce v bosňáckém kantonu. Ve dvou kantonech nešlo občany rozdělit podle jejich příslušnosti, a proto zde panuje výjimka, kdy část kompetencí byla přenesena na obce například školství.⁵²

Republika srbská má dvoustupňový model státní a místní správy. Republika srbská je centralizovaná a člení se na regiony a následně opštiny. Regiony Republiky srbské jsou Banja Luka, Dobojski, Bijeljina, Srajevo, Trebinje, Vlasenica a Foča. Ve všech regionech mají převahu Srbové. Podle ústavy je hlavním městem Sarejevo, ale všechny entitní instituce se nachází ve městě Banja Luka.⁵³

Po Daytonské dohodě zůstala otevřená otázka o území nazývané Brčko, o které se mělo rozhodnout o rok později. O Brčko měla zájem Republika srbská i Federace Bosny a Hercegoviny. Tato oblast by rozdělila Republiku srbskou, a to Srbové za žádných okolností nechtěli připustit. Federace Bosny a Hercegoviny chtěla Brčko kvůli jeho dopravnímu významu.⁵⁴ Vše se vyřešilo až 7.12.1999. Distrikt Brčko za své občany prohlašuje Srby, Chorvaty, Bosňáky a ostatní národnosti. Distrikt Brčko je nezávislé území se svojí samosprávou. Má vlastní vládu, soud, parlament a spadá přímo pod orgány celé země. Jsou zde tři úřední jazyky: bosňáčtina, srbština a chorvatština. Občané si zvolí občanství ze dvou entit, ale jsou oprostěni od vojenské služby a placení daní.⁵⁵

---

⁵¹ CABADA, Ladislav (2004): Bosna a Hercegovina In. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. Praha: Eurolex Bohemia, s. 69

⁵² FŇUKAL, Miloš (2012): *Teritoriální politická organizace Západního Balkánu s důrazem na vývoj ve 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, s. 153

⁵³ Ministerstvo vnitra ČR (2015): *Bosna a Hercegovina* [online]. [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/bosna_a_hercegovina/

⁵⁴ ŠMÍD, Tomáš a VAŽURA, Vladimír (2007): *Etnické konflikty v postkomunistickém prostoru*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), s. 104

⁵⁵ FŇUKAL, Miloš (2012): *Teritoriální politická organizace Západního Balkánu s důrazem na vývoj ve 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, s. 138-139

Existuje i jednotka lokální správy a samosprávy (město). Město je tvořeno obcemi, které mají danou míru autonomie, ale má společnou samosprávu, která se stará o funkční záležitosti. Za město je považováno Sarajevo, které má 4 obce a Mostar s 6 obcemi.⁵⁶

Administrativní členění státu je přizpůsobené etnickému složení a ve srovnání s ostatními evropskými státy patří mezi jedno z nejsložitějších. Cílem správního členění státu je vytvoření maximální homogenity etnik.

---

⁵⁶ FŇUKAL, Miloš (2012): *Teritoriální politická organizace Západního Balkánu s důrazem na vývoj ve 20. století*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, s. 153

3 Bosna a Hercegovina v kontextu bývalé Jugoslávie

Kapitola se zaměřuje na historické souvislosti Bosny a Hercegoviny v rámci existence Království Srbů, Chorvatů a Slovinců, přes období druhé světové války, Federativní lidové republiky Jugoslávie až k rozpadu Socialistické federativní republiky Jugoslávie.

3.1 Vývoj Království Srbů, Chorvatů a Slovinců

Jihoslovanský výbor, který chtěl prosadit myšlenku společného jihoslovanského národa, byl oficiálně schválen v Paříži v roce 1915. Mezi hlavní představitele patřili dr. Ante Trumbić, Franjo Supilo a Ivan Meštrović. Jihoslovanský výbor se snažil spolupracovat s dohodovými státy na rozbití Rakouska-Uherska a následného vytvoření nového státu založeného na jihoslovanské sounáležitosti. V červenci roku 1917 podepsalo Srbské království a jihoslovanský výbor Korfskou deklaraci.⁵⁷ Na tomto základě měl vzniknout Stát Slovinců, Chorvatů a Srbů. Tento stát trval od 29. října do 1. prosince 1918. Po útocích ze strany Itálie se Stát Slovinců, Chorvatů a Srbů spojil s Královstvím Srbů a 1. prosince 1918 vzniklo Království Srbů, Chorvatů a Slovinců. Království Srbů, Chorvatů a Slovinců zahrnovalo Srbské království, Černou Horu a bývalé jihoslovanské země Rakouska-Uherska.⁵⁸

V Bosně a Hercegovině se stal hlavní politickou mocí Hlavní výbor a Národní rada Bosny a Hercegoviny. Po upevnění moci v království převzala moc Zemská vláda, která se zodpovídala Bělehradu. Prioritou Království Srbů, Chorvatů a Slovinců bylo odstranění hladu v celé zemi. V Bosně byl tento problém velmi komplikovaný, protože půdu vlastnili převážně Bosňáci, a proto bylo nutné přerozdělení půdy. Na základně agrární reformy došlo k oslabení primární moci Muslimů a následkem těchto činů byla vytvořena Jugoslávská muslimská organizace (JMO). Mezi hlavní cíle této skupiny můžeme zařadit ochranu víry a islámských zvyků. JMO se stala dominantní stranou muslimů po celé trvání Jugoslávie. Nová správní reforma vyhlášená 14. července 1921 vymezila v Bosně a Hercegovině šest krajů (Sarajevo, Tuzla, Travnik, Mostar, Bihać, Banja Luka). Mezi kraji a centrální vládou fungovala ještě Oblastní správa Bosny a Hercegoviny, která se udržela do roku 1924. Následně přešla moc

⁵⁷ HLADKÝ, Ladislav (2005): *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, s. 165-174

⁵⁸ ŠESTÁK, Miroslav (1998): *Dějiny jihoslovanských zemí*. Praha: Lidové noviny, s. 298

do rukou krajských správců (županů). Po celou dobu trvání Království SHS, byl vyvíjen nátlak na Bosňáky, aby se definovali jako Chorvaté nebo Srbové a přiřadili se k jedné z národnostních větví, na kterých bylo postaveno Království SHS. Muslimové se tomuto kroku bránili a identifikovali se povětšinou jako Jugoslávci.⁵⁹

Po vyhlášení královské diktatury v roce 1929, kdy král Alexandr zrušil parlament i ústavu, byla vyhlášena nová správní reforma. Tato reforma rozdělila Jugoslávii do devíti bánovin. Bosna a Hercegovina byla rozdělena mezi čtyři bánoviny: Drinskou (centrum Sarajevo), Vrbaskou (Banja Luka), Zetskou (Cetinje) a Přímořskou (Split). Království Srbů, Chorvatů a Slovinců bylo přejmenováno na Království Jugoslávie. Docházelo k protestním manifestům z různých stran Jugoslávie. Strana JMO požadovala, aby se Bosna a Hercegovina stala rovnoprávnou jednotkou v rámci celého státu. V roce 1939 byla vytvořena Chorvatská bánovina, ke které bylo připojeno 11 403 km² území patřící Bosně a Hercegovině. Proti tomu vystoupila JMO, která požadovala autonomní Bosnu a Hercegovinu.⁶⁰ Poměry na balkánském poloostrově se změnily během 2. světové války.

3.2 Bosna a Hercegovina za 2. světové války

Během 2. světové války byla Jugoslávie rozbita a rozdělena na sféru vlivu Německa a Itálie. Němci a Italové vyhlásili v roce 1941 Nezávislý stát Chorvatska. Pod tento stát spadalo i území Bosny a Hercegoviny. Oficiálně byl stát nezávislý, avšak reálně si území státu mezi sebou rozdělili Němci a Italové. Nezávislý stát Chorvatska byl rozdělen demarkační linií na území ovládané Italy a Němci. Severní oblasti od demarkační linie okupovali Němci a jižní území Italové. Hlavní myšlenka Nezávislého státu Chorvatska byla vyčištění území od Srbů, Židů a cikánů. Etnické čistky probíhaly i na území Velkého Srbska. V roce 1941 byli odváženi chorvatští a bosenští Srbové do koncentračních táborů. Srbové se začali bránit pod vedením plukovníka jugoslávské armády Mihaloviće, který chtěl obnovit původní Jugoslávii. Muslimové stáli v centru mezi dvěma státy - Nezávislým státem Chorvatska a Velkým Srbskem. Po vytvoření partyzánských odbojů v roce 1941, pod vedením Josipa Broz-Tita, které vyhlášovaly rovnoprávnost všem národům a vyzývaly

---

⁵⁹ HLADKÝ, Ladislav (2005): *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, s. 153

⁶⁰ HLADKÝ, Ladislav (1996): *Bosna a Hercegovina: historie nešťastné země*, Brno. s. 67

k ozbrojenému povstání proti fašistickým okupantům, se Muslimové začali postupně přidávat k této skupině.⁶¹

Boje probíhaly i na území Bosny a Hercegoviny. V Bosně a Hercegovině sídlil hlavní štáb partyzánských jednotek a v roce 1942 zde vznikl Antifašistický výbor národního osvobození Jugoslávie. Po pádu Itálie byly Titovi jednotky uznány jako významná síla bojující za obnovu Jugoslávie. Mezi Titovi partyzány patřili Srbové, Chorvaté i Muslimové. V roce 1943 se Antifašistický výbor národního osvobození Jugoslávie snažil nastítnit otázku dalšího vývoje státu. Jeden z návrhů poválečné Jugoslávie bylo utvoření federace jugoslávských republik, poprvé včetně autonomní republiky Bosny a Hercegoviny. V roce 1944 byla v Bosně a Hercegovině přijata Deklarace o právech občanů Bosny a Hercegoviny o rovnoprávnosti Srbů, Chorvatů a Muslimů. V dubnu 1945 vyhlásila Zemská antifašistická rada národního osvobození první republikovou vládu Bosny a Hercegoviny. V listopadu 1945 se konaly v Jugoslávii volby, v nichž zvítězila Antifašistická fronta. 29. listopadu 1945 byla vyhlášena Federativní lidová republika Jugoslávie, která obsahovala šest republik a dvě autonomní oblasti: Vojvodina a Kosovo.⁶²

3.3 Socialistická Jugoslávie

Federativní lidová republika Jugoslávie vznikla 29. listopadu 1945. V Jugoslávii začala panovat jediná komunistická strana, tento stát však nelze zcela srovnávat s ruským modelem komunismu. Jugoslávie měla svoje zvláštní specifika, od obchodu se západními zeměmi až po zachování určitého podílu soukromého majetku. V Bosně a Hercegovině se stala nejvyšším orgánem Zemská antifašistická rada národního osvobození Bosny a Hercegoviny. Byla zde také přijata Deklarace o právech občanů o rovnoprávnosti Srbů, Muslimů a Chorvatů. Bosna a Hercegovina měla od roku 1945 vlastní ústavu, parlament i vládu. Mezi nejdůležitější faktory vzniku i udržení státu patřilo zaručení rovnoprávnosti všech etnik.

Bosna a Hercegovina se za komunistické vlády stala rovnocenným partnerem ostatních federativních zemí, a to díky rozvoji průmyslu a obchodu. Byla budována infrastruktura celé země a postupně stoupala i vzdělanost obyvatel.⁶³ V roce 1963 byla

---

⁶¹ HLADKÝ, Ladislav (2005): *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, s. 186-197

⁶² HLADKÝ, Ladislav (1996): *Bosna a Hercegovina: historie nešťastné země*. Brno. s. 77-91

⁶³ V roce 1948 bylo 74% obyvatel negramotných, začátkem 80 let to bylo jen 14,5%.

Federativní lidová republika Jugoslávie přejmenována na Socialistickou federativní republiku Jugoslávie. V roce 1968 byli Muslimové uznáni jako zvláštní národ. 25. února 1974 přijala Bosna a Hercegovina novou ústavu, kde byla definována jako socialistický demokratický stát národů Srbů, Chorvatů, Muslimů a dalších národností, které v ní žijí. Ústava také výrazně posílila pravomoci jednotlivých států Jugoslávie. Ekonomický růst Bosny a Hercegoviny trval do přelomu 70. a 80. let 20. století, kdy začala ekonomika stagnovat. Růst se zastavil postupně v celé Jugoslávii.⁶⁴

3.4 Bosna a Hercegovina po Titově smrti

Josip Broz Tito zemřel 4. května 1980. Po smrti vůdce jugoslávského státu začalo postupné uvolňování režimu a objevila se otázka, kdo zaujme Titovo místo. Každý národ Jugoslávie se snažil získat významné postavení, a tím vznikalo národní cítění k danému etniku. Následkem bylo rychlé střídání vlád Jugoslávie a z toho důvodu u občanů klesla podpora Komunistické strany Jugoslávie.⁶⁵

V Bosně se zprvu neobjevovaly národní konflikty tak brzo, jako v okolních státech Socialistické federativní republiky Jugoslávie. U moci byla konzervativní křídla komunistické strany, jako byli Mikulić a Pozderac, kteří se obávali rozpadu Jugoslávie. Opozice, která by převzala vedení státu, neexistovala. V Bosně a Hercegovině došlo k pokusu o přeměnu státu na čistě muslimský stát za podpory A. Izetbegoviće. Lidé spojení s touto myšlenkou byli odsouzeni. V zemi se nešířil jen muslimský nacionalismus, ale i srbský a chorvatský. Čím dál více docházelo ke korupci a obchodům, z kterých měla užitek jen jedna národností strana.⁶⁶

Historie Jugoslávie je velmi významný mezník pro bývalé jugoslávské státy. Všechna tři etnika Bosny a Hercegoviny zde poprvé dosáhla naprosté rovnosti. Rovnost všech národu však byla podmíněna silnou osobou na pozici vůdce Jugoslávie.

---

⁶⁴ HLADKÝ, Ladislav (1996): *Bosna a Hercegovina: historie nešťastné země*. Brno. s. 95- 108

⁶⁵ Tamtéž, s. 109- 115

⁶⁶ Tamtéž, s. 116- 122

4 Emancipační proces Bosny a Hercegoviny

K emancipačním procesům Bosny a Hercegoviny začalo docházet na začátku 90. let 20. století jako ve většině států Socialistické federativní republiky Jugoslávie. V Bosně a Hercegovině vznikaly nové politické strany a konaly se první svobodné volby. Následně získala Bosna a Hercegovina oficiální status nezávislého unitárního státu v roce 1992. Uznáním Bosny a Hercegoviny nedošlo k demokratizaci a svobodě obyvatelstva, ale k vypuknutí občanské války.

4.1 Předválečná situace v Bosně a Hercegovině

Po neúspěšném sjezdu Svazu komunistů Jugoslávie, který se konal v lednu 1990, začaly postupně vznikat v rámci republik Socialistické federativní republiky Jugoslávie nové politické strany. 21.2.1990 byl v Bosně přijat zákon o možnosti zakládat nové politické subjekty.⁶⁷

První byla zaregistrována strana Zelených. Následovně byla založena Strana demokratické akce (SDA), kterou zakládala organizace Mladých Muslimů v čele s A. Izetbegovićem. Významným členem SDA byl místopředseda Adila Zulfikarpašić, který se snažil demokratizovat celou bosenskohercegovinskou společnost a do politiky neplést náboženství. Na rozdíl od něj předseda strany SDA Izetbegović stavěl svoji kariéru na tradici muslimské komunity. Ze Strany demokratické akce se za války stala fanatická organizace muslimských věřících bojující za svobodu muslimského obyvatelstva. SDA nemohla fungovat se dvěma významnými osobnostmi tak rozdílných názorů, a v září 1990 Zulfikarpašić odstupuje ze strany. Se Zulfikarpašićem odešel i Filipović. S podporou některých dalších Bosňáků založili společně Muslimskou bosňáckou organizaci (MBO). MBO nezískala dostatek hlasů a zůstala pouze elitní skupinou.⁶⁸

Bosenští Srbové založili Srbskou demokratickou stranu BaH (SDS). Předsedou byl zvolen Radovan Karadžić. SDA a SDS představovaly opoziční sílu proti komunistické vládě. Jako poslední významná nacionální strana vzniklo Chorvatské demokratické společenství

---

⁶⁷ HLADKÝ, Ladislav (2005). *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, s. 240-241

⁶⁸ Tamtéž, s. 242-247

(HDZ) s předsedou Davorem Perinovićem. Jedinou významnější stranou podporující zachování Jugoslávie byl Svaz reformních sil Jugoslávie.

Krátce před volbami došlo k dohodě tří nejsilnějších nacionálních stran SDA, SDS a HZD proti komunistům a reformistům ve volbách. Parlamentní volby se v Bosně a Hercegovině uskutečnily na přelomu listopadu a prosince 1990. Zvítězila koalice tří nacionálních stran a získala 85% mandátů. V různých regionech Bosny a Hercegoviny zvítězily vždy strany s největším zastoupením daného etnika. Předsedou předsednictva se stal Bosňák Izetbegović, v čele parlamentu stál Srb Krajišnik a předsedou koaliční vlády byl Chorvat Pelivan. Ministerské pozice byly rozděleny mezi všechny tři strany. Postupně se ukázalo, že tyto strany mezi sebou nedokázaly vést dialog.⁶⁹

Po volbách v Bosně a Hercegovině docházelo ke konfliktům zvolených stran. Po celém území Jugoslávie se začaly stupňovat ozbrojené konflikty, hlavně mezi srbským a chorvatským obyvatelstvem. V červnu 1991 vyhlásilo samostatnost Slovinsko a Chorvatsko, v říjnu Makedonie. Socialistická federativní republika Jugoslávie reagovala na vyhlášení samostatnosti těchto zemí vysláním Jugoslávské lidové armády a pokusem o přičlenění zpět k Jugoslávii. Po desetidenním neúspěšném pokusu o obsazení hraničních přechodů Slovinska se Jugoslávská lidová armáda stáhla na území Chorvatska a Bosny a Hercegoviny. Zulfikarpašić ze strachu, že se válka přenese i do Bosny a Hercegoviny, začal spolupracovat s Izetbegovićem. Zulfikarpašić vyjednal se srbským prezidentem mír, pokud Bosna a Hercegovina zůstane součástí Federace Jugoslávie. 1. srpna 1991 bylo v Sarajevu vydáno prohlášení, že Bosna zůstane součástí Jugoslávie jako samostatný stát ve federálním uskupení. Následně proti všemu vystoupil Izetbegović, který popřel jakoukoliv spolupráci s Zulfikarpašićem a prohlásil dohodu za neplatnou. Tímto byla pravděpodobně zničena poslední šance na mír.⁷⁰

Bosenští Srbové začali na území Bosny a Hercegoviny v roce 1991 po vzoru Srbů v Chorvatsku vytvářet srbské autonomní oblasti. Byla vyhlášena bosenská Krajina se sídlem v Banja Luce, východní Hercegovina se sídlem v Trebinji, Romanija v okolí Sarajeva a také

---

⁶⁹ PRTINA, Srdjan a STÝSKALOVÁ Věra (2005): *Vývoj Bezpečnostní situace v Bosně a Hercegovině*. Brno. Masarykova univerzita. s. 106-107

⁷⁰ HLADKÝ, Ladislav (1996): *Bosna a Hercegovina: historie nešťastné země*. Brno, s. 133-135

Bihać a Semberija v severovýchodní Bosně. Bosenští Srbové se začali vyzbrojovat. Koncem roku 1991 se začaly vytvářet i ozbrojené skupiny SDA.⁷¹

Sarajevská vláda začala jednat až po těchto událostech a žádala Evropské společenství o pomoc. Byl vytvořen krizový štáb a prezident republiky se snažil uklidnit obyvatele. Na mezinárodní konferenci, která probíhala v Haagu, navrhovali bosenští Srbové regionalizaci území podle etnického složení. S návrhem bosenských Srbů souhlasili i bosenští Chorvaté. Bosňáci si uvědomovali, že celistvé udržení Bosny a Hercegoviny je nemožné, a proto podporovali návrh britského diplomata o volném sdružení států jugoslávských republik. 14. října 1991 vydala Bosna a Hercegovina Memorandum o statusu Bosny a Hercegoviny v rámci budoucího Jugoslávského společenství. Podle Memoranda by byly republikové zákony nadřazeny federálním. Po vyhlášení tohoto Memoranda Srbové opustili bosenský parlament a 25. října vytvořili vlastní politické orgány. Srbové prohlašovali, že chtějí žít jen pod Federativní Jugoslávií. 18. listopadu 1991 bylo vytvořeno chorvatské společenství Herceg-Bosna, které představovalo obdobu srbských autonomních oblastí.⁷²

Strana SDA se stále snažila prosadit osamostatnění Bosny a Hercegoviny. 23. prosince 1991 předložily Slovinsko, Chorvatsko, Makedonie a nakonec i Bosna a Hercegovina pod muslimsko-chorvatským vedením žádost o uznání samostatného státu. Ve dnech 9.-11. listopadu 1991 uspořádali bosenští Srbové referendum, kde se většina bosenských Srbů vyslovila pro setrvání Bosny a Hercegoviny v jugoslávském státě. 9. ledna 1992 vyhlásili bosenští Srbové oficiálně Republiku srbskou. 15. ledna 1992 odmítlo Evropské společenství uznat Bosnu a Hercegovinu jako samostatný stát a Bosně a Hercegovině bylo doporučeno, aby uspořádala celostátní referendum. Chorvatsko a Slovinsko byly uznány, a tím se rozpadla jakákoliv myšlenka dalšího jihoslovanského státu. Bosna a Hercegovina odvolala všechny zástupce ze všech orgánů Federace a všechny pravomoci přešly na politické orgány Bosny a Hercegoviny. Bosna a Hercegovina v podstatě nepatřila k Federaci Jugoslávie, ani nebyla samostatný stát. Ve dnech 12.-27. února 1992 se pod záštitou EU v Sarajevu, později v Lisabonu a Bruselu uskutečnilo zasedání, kde se jednalo o uspořádání Bosny a Hercegoviny. Bylo dosaženo Cutilheirova plánu. Podle Cutilheirova plánu měly být zachovány hranice Bosny a Hercegoviny a měly být vytvořeny samosprávné celky podle etnického, ekonomického a funkčního principu. Tento plán předpokládal značnou míru

---

⁷¹ HLADKÝ, Ladislav (2005). *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, s. 258-259

⁷² HLADKÝ, Ladislav (2005). *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, s. 260-262

samosprávy kantonů, ale nadále společný parlament, centrální ekonomické plánování a jednotné zastoupení v mezinárodních organizacích. I když jednotlivé strany s návrhem souhlasily, tento plán nebyl nikdy podepsán. Na přelomu února a března se konalo celostátní referendum o samostatnosti Bosny a Hercegoviny, kde pro samostatnost hlasovalo 63,4% občanů.⁷³

Bosenští Srbové se referenda odmítli zúčastnit a poprvé postavili v Sarajevu barikády. Záminkou bylo postřelení srbského občana, který mával srbkou vlajkou. Podmínkou odstranění barikád bylo přerušení snahy o vznik samostatného státu. Bosna požadavky splnila a barikády byly odstraněny. Přestože vláda Bosny a Hercegoviny splnila požadavky bosenských Srbů, přijal srbský parlament 27. března 1992 ústavu, která definitivně potvrdila Republiku srbskou v rámci Bosny a Hercegoviny. Vzniklá Republika srbská obsahovala již dříve zmíněnou Srbskou autonomní oblast. Ve stejné době došlo k zastavení bojů v Chorvatsku a jugoslávská vojska se stáhla na území BaH, kde došlo k ozbrojeným konfliktům. Jugoslávská lidová armáda začala odstřelovat města Brčko a Bijeljino. 5. dubna 1994 došlo k bojům v Sarajevu mezi jugoslávskými vojsky s Bosňáky a Chorvaty. Tento den je považován za začátek války v Bosně a Hercegovině. Paradoxem je, že 7. dubna 1992 byla Bosna a Hercegovina uznána státy EU a USA. 8. dubna byl změněn název státu na Republiku Bosny a Hercegoviny.⁷⁴

Po vzniku nových politických stran v roce 1990 spolu nacionální strany dokázaly spolupracovat. Společným cílem stran bylo vítězství ve volbách nad komunistickou stranou v roce 1990. V dané chvíli byl předpoklad, že by nacionální strany mohly spolupracovat nadále a vytvořit tak celistvou Bosnu a Hercegovinu na základě tří etnik. Po volbách se veškerá spolupráce rozpadla a každá ze stran usilovala jen o svoje cíle, i přes hrozbu, že dojde k občanské válce.

4.2 Etnický konflikt (1992-1995)

Mezi hlavní důvody války v Jugoslávii nepatřila změna politického režimu, ale spíše zesláblá myšlenka jihoslovanského národa a následně zvýšený nacionalismus všech států Jugoslávie. Cílem nacionálních hnutí bylo obnovení původního teritoria každého národa. Oblast Bosny a Hercegoviny však byla osídlena třemi etniky. Srbové se snažili z východu

⁷³ HLADKÝ, Ladislav (2005). *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, s. 263-267

⁷⁴ HLADKÝ, Ladislav (1996): *Bosna a Hercegovina: historie nešťastné země*. Brno. s. 138-142

získat historická území, která patřila v minulosti k Srbsku, či oblasti obývané převážně bosenskými Srby. Stejný záměr měli i Chorvaté. Bosenští muslimové se snažili zachovat historické hranice celistvé Bosny a Hercegoviny a její vlastní autonomii. Srbové žili převážně na vesnicích, na rozsáhlém území táhnoucím se od východní Hercegoviny podél hranice východní Bosny se Srbskem až na severozápad země do tzv. Bosenské krajiny. Chorvatské obyvatelstvo bylo také převážně venkovského typu, ale na rozdíl od Srbů se nacházelo na dvou kompaktních územích, na západu Hercegoviny a v oblasti Posávi, které leželo na nejsevernějším cípu BaH. Muslimové žili převážně ve městech po celém státě, nejvýznamnější muslimská města byla Bihać, Tuzla, Goražde či Srebrenica.⁷⁵ Do všech těchto problémů musíme zařadit i snahu Srbů o zachování Jugoslávského státu, do kterého měla stále patřit Bosna a Hercegovina.⁷⁶

Na začátku války byla srbská vojska podporována jugoslávskou armádou, která se stahovala z Chorvatska. Bosenští Srbové útočili na oblasti, které považovali za své a vyháněli a vraždili muslimské obyvatelstvo. OSN vydala proti Federaci Jugoslávie sankce, protože jugoslávská armáda se nacházela na území samostatného státu Bosny a Hercegoviny, kde v bojích podporovala bosenské Srby. Po vyhlášení sankcí OSN se Jugoslávská lidová armáda stáhla do Srbska, ale nadále podporovala bosenské Srby vojenskou výzbrojí. Rychle byla vytvořena Armáda Bosny a Hercegoviny. Na žádost sarajevské vlády byly počátkem června 1992 poslány do Bosny první jednotky OSN-UNPROFOR.⁷⁷ Bosenští Chorvaté 3. července 1992 vyhlásili Chorvatské společenství Herceg-Bosna, která měla Chorvatskou radu obrany. Tato chorvatská armáda podléhala vládě v Sarajevu. Na začátku války docházelo ke spolupráci Chorvatské rady obrany s Armádou republiky Bosny a Hercegoviny a jejich společnému postupu proti Armádě Republiky srbské. Na konci roku 1992 došlo ke konfliktům mezi Bosňáky a bosenskými Chorvaty a od roku 1993 probíhala válka všichni proti všem.⁷⁸

V souvislosti s občanskou válkou v Bosně a Hercegovině rozhodla arbitrážní komise EU, že Jugoslávie přestala z mezinárodního hlediska existovat. Zároveň odmítla uznat

---

⁷⁵ GLENNY, Misha (2003): *Balkán 1804-1999 : nacionalismus, válka a velmoci*. Praha : BB art, s. 493

⁷⁶ HLADKÝ, Ladislav (1996): *Bosna a Hercegovina: historie nešťastné země*. Brno. s. 144-149

⁷⁷ PLECHANOVÁ, Běla a FIDLER, Jiří (1997): *Kapitoly z dějin mezinárodních vztahů 1941-1995*. Praha: ISE, s. 209-210

⁷⁸ PRTINA, Srdjan a STÝSKALOVÁ Věra (2005): *Vývoj Bezpečnostní situace v Bosně a Hercegovině*. Brno. Masarykova univerzita. s. 108

jakoukoliv zemi, která se chtěla prohlašovat za nástupce Jugoslávie př. Svazová republika Jugoslávie (federace Srbska a Černé Hory), která byla vyhlášena 27. dubna. 1992.⁷⁹

Boje se postupně rozšířily na celé území Bosny a Hercegoviny a tisíce obyvatel musely utéct ze svých domovů. V zemi vznikaly internační tábory, kde byli zajatci drženi v nelidských podmínkách. Na podzim 1992 již Srbové obsadili kolem 55% území a dobyli významná města. Srbové v polovině roku 1993 obklíčili města Goraždě, Žepa a Srebrenica. Od začátku války proudila do Bosny a Hercegoviny humanitární pomoc, zprvu však pouze do Sarajeva.⁸⁰

V důsledku pokračujících ozbrojených konfliktů se Mezinárodní konference o Jugoslávii snažily najít řešení situace. K vyřešení problému byl jmenován britský diplomat David Owen. OSN jmenovala diplomata Cyruse Vance. V lednu 1993 předložili diplomaté plán k dosažení míru v Ženevě, tzv. plán Vance-Owen. Území se mělo rozdělit do deseti kantonů, rozdělených podle národnostního složení. Tři kantony měly patřit každému z etnik a Sarajevo mělo být spravováno společně. Koncem března 1993 bosenští Chorvati a Muslimové souhlasili, Srbové byli zásadně proti. Bosenští Srbové uspořádali referendum, které potvrdilo odmítnutí plánu. Během jednání došlo k prvnímu ozbrojenému střetu mezi Chorvaty a Muslimy. Společná armáda Bosňáků a Chorvatů byla rozdělena. Vše vyvrcholilo rozdělením Mostaru na území Chorvatů a Srbů, které od sebe dělila řeka Neretva. Boje se rozšířily a každá ze stran se snažila udržet a dobýt čisté oblasti svého etnika a započalo nové kolo vyjednávání v Ženevě.⁸¹

Nový plán byl založen na návrhu bosenských Srbů a Chorvatů a rozděloval území na tři etnické oblasti spojené formou konfederace. Vše nasvědčovalo tomu, že bosenští Srbové a Chorvaté by následně chtěli připojit tato území k Chorvatsku a Srbsku. Izetbegović tento plán odmítl.⁸²

Po zhroucení druhého mírového vyjednávání došlo v sarajevské vládě ke konfliktu. Člen předsednictva Bosňák Fikret Abdić podporoval návrh na rozdělení Bosny a Hercegoviny na základě tří etnických oblastí a začal spolupracovat s prezidenty Chorvatska Tjudmanem a Srbska Miloševićem. Fikret Abdić z Bihaće prohlásil bihaćskou enklávu za Autonomní

---

⁷⁹ HLADKÝ, Ladislav (2005). *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 271

⁸⁰ HLADKÝ, Ladislav (2005). *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 272-273

⁸¹ Tamtéž, s. 273-4

⁸² Tamtéž, s. 275

oblast Západní Bosny a přestal spolupracovat se sarajevskou vládou. Následně uzavřel mír se Srby. Západní Bosna se přestala podřizovat centrální vládě v Sarajevu. V důsledku toho začaly boje Muslimů proti Muslimům a vše se ještě více komplikovalo.⁸³

Mezitím byl v červnu 1993 vytvořen nový plán Owen-Stoltenberg. Plán byl založen na srbsko-chorvatské myšlence etnického a politického rozdělení Bosny a Hercegoviny. BaH měla být svaz republik se systémem koridorů, které měly zajistit přístup k moři a také spojení s enklávami, které by byly obklopené jinou republikou. Bosňáci se znovu postavili zásadně proti. Pro Muslimy by souhlas s tímto návrhem znamenal velkou ztrátu území a v podstatě by znamenal rozpad uznaného státu Bosny a Hercegoviny. 28. srpna 1993 bosenští Chorvaté oficiálně vyhlásili Chorvatskou republiku Herceg-Bosna. Hlavním městem Herceg-Bosny se stal Grude a prezidentem byl jmenován Mate Boban. Bosenští Srbové a Chorvaté se spojili proti společnému cíli Bosňáků.⁸⁴

Mezinárodní zásah byl vyvolán explozí na tržišti v Sarajevu na začátku roku 1994. Exploze usmrtila 68 občanů a dalších 200 bylo zraněno. Kdo přesně za tímto útokem stál, je dosud sporné. Okamžitou reakcí bylo rozhodnutí OSN a NATO o tom, že bosenští Srbové se musí stáhnout 20 km od Sarajeva, jinak jim hrozí bombardování letadly. Srbové se z oblasti stáhli. V té době do Bosny a Hercegoviny proudili muslimští dobrovolníci pocházející z Afgánistánu, Íránu, Alžírsko a dalších muslimských států.⁸⁵

Američané se začali více iniciovat k udržení celistvé Bosny a Hercegoviny. Za účasti amerických a německých diplomatů začala probíhat chorvatsko-bosňacká jednání. Chorvatům byla slíbena pomoc při zachování chorvatských hranic, na které z části útočili stále Srbové. 18. března 1994 byla podepsána Washingtonská dohoda o vytvoření Federace Bosny a Hercegoviny. Následně byla vytvořena i ústava. Prezidentem Federace se stal Chorvat Krešimit Zubak. Reálně Bosnu a Hercegovinu stále zastupoval A. Izetbegović.⁸⁶

USA, Německo, Rusko, Francie a Velká Británie předložily v červenci 1994 nový mírový plán. Bosna a Hercegovina měla být rozdělena na bosňacko-chorvatskou federaci, která zaujímal 51% území a Republiku srbskou, která měla mít 49%. Srbové v té době ovládali 70% plochy státu, a proto otáleli s odpovědí. Vůdce bosenských Srbů Karadžić

---

⁸³ HLADKÝ, Ladislav (2005). *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, s. 275

⁸⁴ HLADKÝ, Ladislav (2005). *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, s. 276-277

⁸⁵ Tamtéž, s. 282-283

⁸⁶ Tamtéž, s. 283-284

nesouhlasil s tímto plánem. Nakonec byla alespoň 31. prosince 1994 podepsána dohoda o čtyřměsíčním příměří. Po skončení příměří začaly boje znovu.⁸⁷

Největší obrat nastal až v polovině roku 1995, kdy Srbové obsadili dvě z šesti bezpečných zón OSN (Srebrenici, Žepu), kde došlo k masovému vyvražďování obyvatel nesrbského původu. Další útoky Srbů byly zaměřené na enklávu Bihác, kterou si nemohli dovolit ztratit Chorvaté ani Bosňáci. V reakci na to byla 21. července 1995 podepsána deklarace o společné obraně Bosňáků a Chorvatů. Společná armáda zaútočila na enklávu Bihac. Chorvaté útočili i na západní Hercegovinu a dosáhli velkého úspěchu, protože přerušili hlavní spojnici mezi Republikou srbskou a centrem srbské Krajiny v Chorvatsku. Následovala velká operace Bouře, jejímž cílem bylo získat celou oblast srbské Krajiny v Chorvatsku, která byla následně dobyta. V polovině srpna 1995 byl do BaH vyslán nový americký vyjednavář Richard Holbrook. Bosna a Hercegovina měla být zachována a rozdělena v poměru 51:49 pro FedBaH a RS. Bosenským Srbům mělo zůstat právo na bližší vztahy se Srbskem a Sarajevo mělo zůstat neutrálním městem. 28. srpna 1995 došlo v Sarajevu znovu k explozi. Tentokrát byli na vině jednoznačně Srbové. Letadla NATO provedla útok na bosenské Srby na řadě míst. Toho využily jednotky Armády BaH a chorvatské armády, aby změnily poměr získaného území a získaly zpět řadu míst. Síly byly vyrovnané a bosenští Srbové v říjnu souhlasili s dohodou o příměří. Realizaci mírové dohody mělo zajistit NATO.⁸⁸

Mírové jednání se konalo v Daytonu a začalo 1. listopadu 1995. Jednání se účastnili Tudjman, Milešević a Izetbegović. BaH byla rozdělena v poměru 51:49 pro FedBaH. Srbové s tímto návrhem souhlasili, protože koncem války ztratili velké části dobytého území. Nejproblematictější rozhodnutím byla oblast Brčka. Enkláva zajišťovala spojení dvou velkých celků RS, ale Bosňáci se ho vzdát také nechtěli. Vyjednaváči nabídli možnost projednání tohoto problému až po roce. Všichni souhlasili a 21. listopadu 1995 byla podepsána Všeobecná rámcová dohoda o míru Bosny a Hercegoviny. Byla vytvořena nová ústava, podle níž byla BaH reprezentována tříčlenným předsednictvem, dvoukomorovým parlamentem, celorepublikovou vládou, ústavním soudem a ústřední bankou. Hlavním městem zůstalo Sarajevo. Závěrečná smlouva byla podepsána v Paříži 14. prosince 1995.⁸⁹

---

⁸⁷ HLADKÝ, Ladislav (2005). *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, s. 285-286

⁸⁸ HLADKÝ, Ladislav (2005). *Bosenská otázka v 19. a 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, s. 288-9

⁸⁹ Tamtéž, s. 290-293

Občanská válka v Bosně a Hercegovině propukla na základě získání politické moci a území, které si nárokovalo každé z etnik. Bosenští Srbové vytvořili v rámci Bosny a Hercegoviny Republiku srbskou, kterou chtěli následně připojit k Srbsku. Bosenští Chorvaté nebyli tak radikální jako bosenští Srbové, i když si v průběhu války vytvořili také chorvatský stát Herceg-Bosna. Mezinárodní instituce se snažily ukončit tuto občanskou válku několika různými mírovými plány. Dá se říct, že Evropa při řešení tohoto konfliktu selhala. Za další selhání lze také označit masakr ve městě Srebrenici, která měla být jednou z chráněných zón OSN. Až po zapojení USA v roce 1995 souhlasili bosenští Srbové, Chorvaté i Bosňáci o uzavření Daytonské dohody, která dělila zemi na Federaci Bosny a Hercegoviny a Republiku srbskou.

5 Politický systém

Tato kapitola se bude věnovat jak politickému systému celistvé Bosny a Hercegoviny tak i Federaci Bosny a Hercegoviny, Republiky Srbské a Distriktu Brčko. Důraz bude zaměřen na výkonné, zákonodárné a soudní instituce a jejich fungování v praxi. Následně jsou popsány nejvýznamnější politické strany v Bosně a Hercegovině.

5.1 Daytonská mírová dohoda

Daytonská mírová dohoda představuje ukončení konfliktu, který probíhal v Bosně a Hercegovině v letech 1992-1995. Dohoda byla přijata 21. listopadu 1995 v USA a podepsána 14. prosince 1995 v Paříži.⁹⁰ Daytonská dohoda se skládá ze všeobecné dohody o míru v Bosně a Hercegovině a třinácti přílohách, které specifikují jednotlivé oblasti fungování Bosny a Hercegoviny.⁹¹

Daytonská dohoda ustanovila v Bosně a Hercegovině Úřad vysokého představitele pro dodržování mírové dohody (OHR). Pravomoci tohoto úřadu byly postupně posíleny, protože strany se nemohly shodnout ani na společných státních symbolech. V podstatě se Bosna a Hercegovina stala mezinárodním protektorátem, v němž pod dohledem protektora přecházelo postupně k přenosu pravomocí na bosenskohercegovinské instituce.⁹² Prvním vysokým představitelem byl bývalý premiér Švédska a vyjednavatel Evropské unie Carl Bildt, který setrval ve funkci od prosince 1995 do června roku 1997. Dále následovali Španěl Carlos Westendorp, Wolfgang Petritsch, Brit Paddy Ashdown, Němec Christian Schwarz-Schilling a Slovák Miroslav Lajčák. Současným vysokým a sedmým představitelem je od března roku 2009 Valentin Inzko. Tento představitel je rakouský diplomat, který pracoval jako velvyslanec ve Slovinku před nástupem do této funkce. Sídlo Úřadu vysokého zástupce je v Sarajevu.⁹³

---

⁹⁰ CABADA, Ladislav (2004): Bosna a Hercegovina In. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. Praha: Eurolex Bohemia, s. 62-63

⁹¹ CABADA, Ladislav a kol (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 218

⁹² CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III..* Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 218

⁹³ Office of the High Representative (2015): *OHR. About OHR* [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.ohr.int/ohr-info/gen-info/>

Byla také vytvořena Rada pro nastolení míru (PIC), která se skládá z 55 zemí a agentur, které podporují mírový proces mnoha způsoby. Rada poskytuje finanční pomoc, vojáky EUFOR a pozorovatele. Členem PIC je i Česká republika.⁹⁴

Daytonská mírová dohoda byla přijata pod nátlakem světových mocností. Bosňákům, Bosenským Srbům i Chorvatům bylo předepsáno, jak bude nadále fungovat celistvá Bosna. Významnou roli zde hraje OHR a vojska, která dohlíží na dodržení dohody. Bosna a Hercegovina nezažila přechodovou fázi od socialismu k demokracii, a tím se výrazně liší od ostatních zemí, a proto je těžké předvídat její další budoucnost.

5.2 Bosna a Hercegovina

Na základě uzavření míru v Daytonu vznikla Bosenko-Hercegovinská Ústava, která byla 4. přílohou Všeobecné rámcové dohody. Základní myšlenkou ústavy bylo vytvoření dokonalé konsensuální demokracie a rovné postavení entit.⁹⁵ Ústava obsahuje základní lidská práva a svobody. Bosnu a Hercegovinu lze na základě Ústavy označit jako konsociační demokracii.

Preambule Ústavy vymezuje dominantní národy, mezi které patří Bosňáci, Chorvaté a Srbové, kteří mají zvláštní privilegia. První článek Ústavy definuje Bosnu a Hercegovinu jako demokratický stát, který je rozdělen na dvě jednotky oddělené demilitarizovanou zónou. Článek 2. se věnuje problematice lidských práv a základních svobod. Ve 3. článku jsou uvedeny společné instituce Bosny a Hercegoviny, kde primární moc mají politické orgány entit na místo celistvé Bosny a Hercegoviny, a proto lze chápat Bosnu a Hercegovinu jako konfederaci.⁹⁶

---

⁹⁴ Office of the High Representative (2015):. *About OHR* [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.ohr.int/ohr-info/gen-info/>

⁹⁵ CABADA, Ladislav (2004) : Bosna a Hercegovina In. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. Praha: Eurolex Bohemia, s. 63

⁹⁶ CABADA, Ladislav (2004) : Bosna a Hercegovina In. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. Praha: Eurolex Bohemia, s. 63-64

Podle Ústavy se orgány Bosny a Hercegoviny věnují oblastem zahraničním, imigračním, uprchlickým, měnovým, celním, zahraničním, mezientitní dopravě, mezinárodním a trestním právům. Každá z jednotek má svoje vlastní ústavy.⁹⁷

Bosna a Hercegovina má svoji Ústavu a politické instituce, které byly vytvořeny na základě Daytonské mírové dohody. Na všechny politické instituce dohlíží OHR. Každá z entit má svoji vlastní ústavu, symboly a politické instituce, které spravují daný region. Orgány Bosny a Hercegoviny mají slabší postavení než politické instituce daných entit.

5.2.1 Zákonodárná moc

Legislativní moc Bosny a Hercegoviny je zastoupena dvoukomorovým Parlamentním shromážděním, které se skládá ze Sněmovny lidu a Sněmovny reprezentantů. Obě komory jsou složeny paritním systémem a jejím sídlem je Sarajevo. Parlamentní shromáždění může přijímat legislativu, rozhoduje o financích Bosny a Hercegoviny, přijímá smlouvy a rozvíjí spolupráci mezi entitami.⁹⁸

První z komor, Sněmovna lidu, se skládá z 15 politiků, kteří zastupují svoje etnika. Deset delegátů zastupuje Federaci Bosny a Hercegoviny, z čehož je pět Chorvatů a pět Bosňáků. Poslední třetinu tvoří zástupci z Republiky srbské. Sněmovna lidu není volená přímo. Zástupci z Federace jsou voleni Sněmovnou lidu Federace Bosny a Hercegoviny a zástupci z Republiky srbské jsou vybráni Národním shromážděním Republiky srbské. Nejnižší počet pro hlasování je devět členů, z toho musí být vždy zachována etnická rovnost př. tři Srbové, tři Chorvaté a tři Bosňáci.⁹⁹

Druhá komora je Sněmovna reprezentantů, která má 42 přímo volených zástupců. 28 členů je voleno na území Federace Bosny a Hercegoviny a 14 členů v Republice srbské.¹⁰⁰ Kvórum sněmovny tvoří minimálně 22 poslanců.

V čele obou komor stojí tříčlenné předsednictvo, které je složeno z Chorvata, Srba a Bosňáka. Každý zástupce stojí v čele předsednictva tři měsíce a potom nastoupí další.¹⁰¹

---

⁹⁷ CABADA, Ladislav (2004): Bosna a Hercegovina In. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. Praha: Eurolex Bohemia, s. 65

⁹⁸ CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 219-220

⁹⁹ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 45-46

¹⁰⁰ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 46

Schvalování zákonů probíhá v obou komorách. Zákony jsou přijímány většinově. Většina musí mít nejméně třetinu hlasů z území každé entity. Pokud pro návrh nehlasuje jedna třetina z každé entity, následuje dohadovací řízení a následně další hlasování.¹⁰² Jednotlivé národy mohou použít menšinové veto, pokud se jedná o zájem ohrožující dané etnikum. Když je stav ohrožující etnikum schválen, měla by Sněmovna lidu tento návrh podpořit. Pokud návrh není schválen, je svolána zvláštní komise, která je složena po jednom z každého etnika. Pokud komise nerozhodne do pěti dní, je návrh posunut k Ústavnímu soudu a jeho rozhodnutí je neodvolatelné.¹⁰³

Přijímání zákonů je v Bosně a Hercegovině dosti složité, protože zákonodárná moc je postavena na principu, aby nedocházelo k diskriminaci žádné jednotky. Pokud se jakákoliv strana cítí ohrožena, existují zde mechanismy, které maximálně prověří danou hrozbu. Ze všech těchto důvodů můžeme odvodit, že je velmi těžké fungování ať již Sněmovny lidu, nebo Sněmovny reprezentantů.

5.2.2 Moc výkonná

Orgány výkonné moci jsou Předsednictvo Bosny a Hercegoviny a Rada ministrů. Předsednictvo představuje hlavu státu.

Předsednictvo je složeno ze tří členů- Bosňáka, Srba a Chorvata. Všichni členové jsou voleni přímo občany a nemohou být zvoleni dvakrát po sobě. Znovu mohou kandidovat po přestávce jednoho funkčního období. V prvních volbách v roce 1996 bylo Předsednictvo zvoleno jen na dva roky, od roku 1998 je již funkční období čtyři roky. Tito tři členové si mění funkci předsedy jednou za osm měsíců. Předsednictvo řídí zahraniční politiku, jmenuje velvyslance, zastupuje Bosnu a Hercegovinu v mezinárodních organizacích, ratifikuje smlouvy. Jmenuje předsedu Rady ministrů a společně s Radou předkládají návrh rozpočtu. Jednou za rok musí předsednictvo předložit parlamentnímu shromáždění zprávu o svých výdajích. Každý z členů je prakticky i velitel ozbrojených sil, protože každé z etnik má svojí

---

¹⁰¹ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 46

¹⁰² CABADA, Ladislav (2004): *Bosna a Hercegovina In. Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. Praha: Eurolex Bohemia, s. 65

¹⁰³ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 46

armádu.¹⁰⁴ Předsednictvo rozhoduje na základě konsenzu, ale rozhodnutí můžeme být za určitých situací přijato i na základě dvou členů. Člen, který s návrhem nesouhlasí, se může bránit tím, že tento návrh porušuje životní zájmy jednoho z etnik. Rozhodnutí je následně prošetřeno Parlamentním shromážděním, které rozhodne o platnosti či zrušení daného rozhodnutí.¹⁰⁵

Rada ministrů je bosensko-hercegovinská vláda. Předseda Rady ministrů je jmenován Předsednictvem Bosny a Hercegoviny se souhlasem Sněmovny reprezentantů. Předseda poté musí jmenovat ministra zahraničí a ministra zahraničního obchodu. Tito dva ministři by měli pocházet z různých etnik a zároveň jiných než je sám předseda. Následně může předseda podle svého uvážení jmenovat další ministry. V roce 2011 mělo předsednictvo devět ministerstev. Rada ministrů se dále zabývá monetární politikou, cly, imigrací, problémem uprchlíků a celobosenkými institucemi. I zde se dbá na rovné postavení zástupců ze všech etnik. Rada ministrů musí podat demisi, pokud jí Parlamentní shromáždění vysloví nedůvěru.¹⁰⁶

Exekutivní moc je tedy rozdělena mezi Předsednictvo (hlavu státu) a Radu ministrů Bosny a Hercegoviny. Pravomoci prezidenta jsou omezené a ve velké míře plní jen reprezentativní funkci. Vláda Bosny a Hercegoviny má pravomoci, které jsou spojeny se zájmy celistvé Bosny a Hercegoviny. O konkrétní úkoly se potom stará výkonná moc Federace Bosny a Hercegoviny a Republiky srbské, a proto její kompetence nelze přirovnat např. k vládě České republiky.

5.2.3 Moc soudní

Jediným soudním orgánem je Ústavní soud Bosny a Hercegoviny, který má devět členů. Čtyři členové jsou jmenováni Sněmovnou reprezentantů Federace Bosny a Hercegoviny, dva členové Parlamentem Republiky srbské. Další tři soudce jmenuje Evropský soud pro lidská práva ve spolupráci s předsednictvem Bosny a Hercegoviny. Žádný

---

¹⁰⁴ CABADA, Ladislav (2004): Bosna a Hercegovina In. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. Praha: Eurolex Bohemia, s. 66-67

¹⁰⁵ HRICHOVÁ, Helena (2008): Bosna a Hercegovina. Země neslučitelných nacionalismů. In Ladislava Cabada a kol. *Nové demokracie střední a východní Evropy: komparace politických systémů*. Praha: Oeconomica, s. 283

¹⁰⁶ CABADA, Ladislav (2004): Bosna a Hercegovina In. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, s. 67-68

z těchto tří soudců nesmí být bosensko-hercegovinský občan ani občan ze žádného sousedícího státu.¹⁰⁷

Funkční období soudců je pět let a nesmí být znovu jmenováni. Spodní věková hranice není stanovena, ale po dosažení věku 70 let musí každý soudce odstoupit. I struktura soudní moci je v každé entitě různá. Ústavní soud se zabývá spory mezi entitami. Posuzuje smlouvy mezi entitami a sousedními státy a každý ze soudů v Bosně a Hercegovině se zde může odvolat.¹⁰⁸

5.3 Federace Bosny a Hercegoviny

Federace se dělí na základní jednotky, které jsou opštiny. Opštiny tvoří kantony, kterých je ve Federaci BaH deset.

Federace Bosny a Hercegoviny má vlastní Ústavu. Ústava specifikuje oficiální jazyk a písmo. V úvodu jsou vymezena lidská práva a následně vymezuje pravomoci přidělené kantonům. Pravomoci Federace se zaměřují na oblast ekonomickou, fiskální a energetickou. Zabývá se kantonální kriminalitou a mezinárodním terorismem.¹⁰⁹ Ústava může být pozměňována či doplňována na základě návrhu prezidenta se souhlasem viceprezidentů. Návrh může předložit vláda i Parlamentní shromáždění. Návrhy jsou přijaté, pokud souhlasí polovina členů ve Sněmovně lidu a dvoutřetinová většina Sněmovny reprezentantů.¹¹⁰

Ústava vymezuje tři ombudsmany, kteří jsou jmenováni Federálním parlamentem. Každý z ombudsmanů dohlíží na jeden konstitutivní národ a chrání jejich lidská práva a svobody.¹¹¹

Území Federace je více decentralizované než Republika srbská, protože zde žijí dvě hlavní etnika. Jistá úroveň rozhodování je tedy svěřena kantonům, a proto je zde politický systém výrazně složitější.

---

¹⁰⁷ CABADA, Ladislav (2004): Bosna a Hercegovina In. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. Praha: Eurolex Bohemia, s. 68-69

¹⁰⁸ CABADA, Ladislav (2004): Bosna a Hercegovina In. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. Praha: Eurolex Bohemia, s. 68-9

¹⁰⁹ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 54

¹¹⁰ HRICHOVÁ, Helena (2008): Bosna a Hercegovina. Země neslučitelných nacionalismů. In Ladislava Cabada a kol. *Nové demokracie střední a východní Evropy: komparace politických systémů*. Praha: Oeconomica, s. 289

¹¹¹ HRICHOVÁ, Helena (2008): Bosna a Hercegovina. Země neslučitelných nacionalismů. In Ladislava Cabada a kol. *Nové demokracie střední a východní Evropy: komparace politických systémů*. Praha: Oeconomica, s. 289

5.3.1 Zákonodárná moc

Zákonodárnou moc tvoří dvoukomorové těleso - Sněmovna reprezentantů a Sněmovna lidu. Obě komory mají předsedu a místopředsedu a každý z nich musí zastupovat jiný konstitutivní národ. Mezi hlavní úkoly legislativy patří volba prezidenta a dvou viceprezidentů, jmenování vlády, potvrzení mezinárodních dohod, schvalování rozpočtu a jiné. Parlament také volí prezidenta a viceprezidenta Federace BaH.¹¹²

Sněmovnu reprezentantů tvoří 98 zástupců - 17 mandátů patří Srbům, 74 Chorvatům a Bosňákům a 7 mandátů ostatním etnikům. Členové Sněmovny reprezentantů jsou voleni přímo na čtyři roky.¹¹³ Aby se kandidáti dostali do Sněmovny reprezentantů, musí získat minimálně 5% hlasů.¹¹⁴

Sněmovna lidu je volena kantonálním shromážděním, které vybírá zástupce ze svých členů s ohledem poměrného zastoupení etnických skupin žijících v kantonu. Počet členů za kanton se odvozuje podle počtu obyvatel, kteří v něm žijí.¹¹⁵ Sněmovna lidu se skládá z 58 členů, kteří jsou voleni na čtyři roky. Je zde opět respektováno pravidlo vyváženosti všech etnik.¹¹⁶

Zákony jsou schvalovány v obou komorách. Zákony jsou přijaty na základě většinového souhlasu. Pokud nastane situace ohrožující jedno z etnik, řeší tuto situaci Ústavní soud, který vytvoří zvláštní sedmičlennou komisi. Komise má 2 členy z každého konstitutivního národa a 1 člena ostatních menšin. Komise vytvoří návrh zákona, který je přijatelný pro všechny.¹¹⁷

---

¹¹² BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 54-55

¹¹³ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 55

¹¹⁴ CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 223

¹¹⁵ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 55

¹¹⁶ HRICHOVÁ, Helena (2008): Bosna a Hercegovina. Země neslučitelných nacionalismů. In Ladislava Cabada a kol. *Nové demokracie střední a východní Evropy: komparace politických systémů*. Praha: Oeconomica, s. 291

¹¹⁷ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 55

Obě komory mohou být rozpuštěny, nesmí být však rozpuštěny v průběhu prvního roku po volbách. Obě komory také odpovídají za volbu Předsednictva Federace Bosny a Hercegoviny.¹¹⁸

Zákonodárna moc je složením velmi podobná celobosenskému parlamentu s rozdílem oblasti jejich zájmu.

4.3.2 Moc výkonná

Exekutivu představuje Předsednictvo, které je složené z prezidenta a viceprezidenta a vlády, která se skládá z premiéra a ministrů.

V čele výkonné moci stojí Předsednictvo, které je dvojčlenné (Bosňák a Chorvat) a jejich funkční období je na dva roky. Během dvouletého volebního období se ve funkci střídají každých šest měsíců.¹¹⁹ Prezident a viceprezident jsou voleni Sněmovnou národů a musí být schváleni většinou Sněmovny reprezentantů. Prezident jmenuje vládu, velvyslance, soudce federálních soudů, podepisuje rozhodnutí parlamentu a mezinárodní smlouvy a může udělovat milosti. Viceprezident spolurozhoduje v případech, které předepisuje Ústava, jinak vykonává povinnosti určené prezidentem nebo parlamentem.¹²⁰

Vláda se skládá z předsedy a ministrů. Ve vládě je vždy 8 Bosňáků, 5 Chorvatů a 3 Srbové. Zastoupení zde má i skupina ostatních menšin. Předseda vlády má dva zástupce, každý je opět z konstitutivního národa.¹²¹ Kabinet navrhuje prezident s viceprezidentem a následně jej schvaluje Sněmovna reprezentantů. Vláda dohlíží na práci úřadů, na rozpočet a fungování parlamentu. Vláda může být odvolána institucemi, které ji schválily. Pokud není parlament schopen práce, vláda může převzít jeho funkci a vydávat dekrety s platností zákona. Ty platí ale pouze třicet dnů, pokud je neprodlouží parlament.¹²²

---

¹¹⁸ HRICHOVÁ, Helena (2008): Bosna a Hercegovina. Země neslučitelných nacionalismů. In Ladislava Cabada a kol. *Nové demokracie střední a východní Evropy: komparace politických systémů*. Praha: Oeconomica, s. 290

¹¹⁹ CABADA, Ladislav (2004): Bosna a Hercegovina In. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. Praha: Eurolex Bohemia, s. 67

¹²⁰ CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 222

¹²¹ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 56

¹²² CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 223

Výkonná moc je tedy rozdělena mezi prezidenta, viceprezidenta a vládu. Prezident zde zastupuje spíše reprezentativní funkci a vláda dohlíží na ostatní instituce státu.

5.3.3 Moc soudní

Soudní systém ve Federaci Bosny a Hercegoviny je složen z opštinských soudů, kantonálních soudů a federálních soudů. Soudci jsou jmenováni předsednictvem Federace Bosny a Hercegoviny a následně je musí schválit Sněmovna národů. Dolní hranice umožňující kandidátovi stát se soudcem není určena, ale po překročení sedmdesátého roku života musí soudce odstoupit.¹²³

Federální soudy jsou Ústavní soud, Nejvyšší soud a Soud pro lidská práva. Ústavní soud má devět soudců. Minimálně 2 soudci musí být z každého etnika. Úkoly soudu jsou: výklad ústavy, řešení sporů mezi kantony a specifikace zastoupení jednotlivých etnik v různých institucích státu. Rozhodnutí Ústavního soudu je konečné a neodvolatelné.¹²⁴ Nejvyšší soud má 24 soudců, z toho deset Bosňáků, deset Chorvatů a čtyři soudci jsou z ostatních etnik. Nejvyšší soud je nejvyšším odvolacím orgánem pro Federaci Bosny a Hercegoviny a kantonální soudy.¹²⁵ Soud pro lidská práva má sedm soudců, z toho tři Chorvaty, tři Bosňáky a jednoho příslušníka jiné národnosti. Počet soudců může být rozšířen. K tomuto soudu se mohou odvolávat soudy, které již vyčerpaly všechny možnosti odvolání.¹²⁶

5.3.4 Místní správa

Federace Bosny a Hercegoviny se dělí na kantony a opštiny. Každá z těchto jednotek má jistou míru samosprávy, která je důležitá k pochopení fungování Federace BaH. Proto se v tomto oddílu budeme zabývat fungováním kantonů a opštin.

---

¹²³ CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 224

¹²⁴ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 56

¹²⁵ CABADA, Ladislav: Bosna a Hercegovina In. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2004, s. 69

¹²⁶ CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 224

5.3.4.1 Kantony

Kantonální vlády se zabývají místním fungováním policie, vzděláním, kulturou, místním rozvojem, místním obchodem, charitou, veřejnými službami, sociální politikou a místním turismem. Kantonální vlády jisté pravomoci sdílí s federální vládou - zde můžeme zařadit ochranu lidských práv, zdravotnictví, infrastrukturu, ochranu životního prostředí, dopravu a další. Tyto společné pravomoci mohou kantony vykonávat samy nebo ve spolupráci s federální vládou.¹²⁷

Kantony mají vlastní parlament. V parlamentu zasedá kolem 30-50 členů. Poslanci jsou voleni na dva roky v přímých volbách. Kantonální parlament přijímá kantonální ústavu, volí kantonálního prezidenta i soudce. Schvaluje legislativu a rozpočet.¹²⁸

V čele exekutivy stojí prezident kantonu. Je volen parlamentem na dva roky a může být po sobě zvolen dvě období. Další exekutivní institucí je vláda, která odpovídá za správné plnění kantonálních zákonů, činnost policie a soudců. Vláda také spolupracuje s ombudsmanem.¹²⁹

Kantonální správa má i své soudy. Soudce jmenuje kantonální prezident. Tyto soudy slouží opštinským soudům jako odvolací.¹³⁰

Kantony v Bosně a Hercegovině lze přirovnat ke krajům České republiky.

5.3.4.2 Opštiny

Základní a nejmenší jednotkou Federace BaH je opština. Opština má vlastní radu. Členové rady jsou voleni občany na dva roky. Rada potom volí pracovníka, který připravuje rozpočet. Tento pracovník v podstatě zastává funkci premiéra. Spolupracuje s kantonální a federální vládou a ombudsmanem. Mohou být ustanoveny i municipální soudy, které se zabývají občanskými a trestními záležitostmi občanů.¹³¹

Opštiny můžeme přirovnat k bývalým českým okresům.

---

¹²⁷ CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 225

¹²⁸ CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 224

¹²⁹ Tamtéž, s. 224

¹³⁰ Tamtéž, s. 225

¹³¹ Tamtéž, s. 226

5.4 Republika srbská

Republika srbská je druhou jednotkou Bosny a Hercegoviny. Republika srbská byla vyhlášena ještě před začátkem války, která trvala v letech 1992-1995. Za války zde probíhaly velké čistky bosňáckých a chorvatských obyvatel, a proto tu zbylo z velké většiny převážně srbské obyvatelstvo. Republiku srbskou nemůžeme chápat jako čistě srbskou zemi, protože po mírové dohodě mělo dojít k navrácení chorvatského a bosňáckého obyvatelstva. A proto v politických institucích nezasedají jen Srbové. Podle volebních pravidel všichni občané, kteří měli původní bydliště v této oblasti před válkou, spadají pod Republiku srbskou a tudíž i jejich volební hlasy, i když v současnosti žijí např. ve Federaci Bosny a Hercegoviny.¹³²

Po uzavření míru byla situace složitější než ve Federaci. Právě bosňáčtí a chorvatští politikové vyrovnávali politickou situaci s převažujícím srbským nacionalismem. Následně se v Republice srbské vytvořily dvě strany Srbů: extrémní nacionalisté a umírněnější občané, kteří se přiklání k cestě společné Bosny a Hercegoviny.¹³³

Ústava Republiky srbské v úvodní části zmiňuje základní práva a svobody a zachování parlamentní demokracie. Jsou vymezeny oficiální jazyky a písmo. Pozornost je věnována rovnosti všech náboženství a rovnému zastoupení konstitutivních národů.¹³⁴ Změny a návrhy v Ústavě navrhuje prezident, vláda nebo nejméně třicet poslanců Národního shromáždění. Změny jsou přijaty se souhlasem dvoutřetinové většiny Sněmovny lidu. Ústavní text je platný od roku 1994.¹³⁵

Republika srbská je centralizovaná země. Základní jednotkou je zde jen opština. Všechny hlavní instituce se nachází v hlavním městě Republiky srbské Banja Luce, a proto se nebudeme věnovat místní správě tak podrobně, jako ve Federaci Bosny a Hercegoviny.

---

¹³² CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 227

¹³³ CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 228

¹³⁴ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 51

¹³⁵ HRICHOVÁ, Helena (2008): Bosna a Hercegovina. Země neslučitelných nacionalismů. In Ladislava Cabada a kol. *Nové demokracie střední a východní Evropy: komparace politických systémů*. Praha: Oeconomica, s. 292

5.4.1 Moc zákonodárná

V Republice srbské je legislativní moc rozdělena to tří institucí - do Národního shromáždění, Rady lidu a zvláštní postavení má Senát.

Národní shromáždění má 83 poslanců, každý z konstitutivních národů musí mít minimálně čtyři zástupce. Národní shromáždění přijímá zákony, vyhlašuje volby a referendum, kontroluje činnost vlády, volí zástupce do Sněmovny lidu Bosny a Hercegoviny a se souhlasem Parlamentního shromáždění Bosny a Hercegoviny uzavírá dohody mezi státy a mezinárodními organizacemi.¹³⁶ Poslanci jsou voleni na čtyři roky. Národní shromáždění rozhoduje většinovým hlasováním.¹³⁷

Rada lidu je instituce s rovným zastoupením všech etnik. Celkový počet poslanců je 28, vždy je 8 Chorvatů, 8 Srbů, 8 Bosňáků a 4 ostatní menšiny. Členové Rady lidu jsou voleni Národním shromážděním na čtyři roky. Rada lidu ochraňuje zájmy národa. Pokud je zákon zařazen do kategorie ovlivňující životní zájmy některého etnika, Rada lidu se musí shodnout z 2/3 většiny hlasů. Pokud zákon neprojde, je vytvořena zvláštní komise, která musí zákon navrhnout tak, aby s ním souhlasilo Národní shromáždění i Rada lidu.¹³⁸

Senát je poradní orgán nejvyšších státních institucí a je úzce spojen s funkcí prezidenta. Senát se skládá z 55 členů. Senátu předsedá prezident a doporučení, která jsou zde schválena, jsou předána všem ústavním institucím.¹³⁹ Do roku 2010 mohli v Senátu zasedat jen Srbové. Po kritice Evropského soudu se to změnilo a od roku 2010 zde mohou být zástupci i jiných etnik.¹⁴⁰

Zákonodárná moc Republiky srbské je odlišná od Federace Bosny a Hercegoviny i celobosenského parlamentu. V Republice srbské se dělí zákonodárná moc na tři tělesa. V ostatních zmíněných jednotkách jen na dvě.

---

¹³⁶BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 52

¹³⁷HRICHOVÁ, Helena (2008): Bosna a Hercegovina. Země neslučitelných nacionalismů. In Ladislava Cabada a kol. *Nové demokracie střední a východní Evropy: komparace politických systémů*. Praha: Oeconomica, s. 294

¹³⁸BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 52

¹³⁹CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 228

¹⁴⁰BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 52

5.4.2 Moc výkonná

Výkonnou moc v Republice srbské představuje prezident a vláda.

Prezident není jednou osobou, ale je součástí předsednictva. Do předsednictva patří dva viceprezidenti, kteří reprezentují zbylé dva konstitutivní národy. Všichni členové předsednictva jsou voleni přímo a kandidát, který získá nejvíce hlasů, se stává prezidentem. Funkce předsednictva trvá čtyři roky a zvolení mohou být maximálně dvakrát za sebou. Pozice prezidenta Republiky srbské je v porovnání s Federací Bosny a Hercegoviny poměrně silná. Prezident navrhuje předsedu vlády, předsedy a členy Ústavního soudu, má právo vrátit schválený zákon Národnímu shromáždění. Dále může udělovat amnestie a navrhuje velvyslance.¹⁴¹

Vláda je volena na dobu čtyř let. Předseda vlády, kterého navrhl prezident, sestavuje kabinet ministrů, který musí následně schválit Národní shromáždění. Vláda se tady skládá z předsedy a 16 ministrů. Činností vlády je příprava zákonů, rozvojových plánů, rozpočtu, organizace ministerstev a další.¹⁴² Předseda vlády a jeho zástupci reprezentují opět všechna tři etnika. Minimálně 15% členů vlády musí být z každého konstitučního národa a jeden člen vlády musí být ze skupiny ostatních národních menšin.¹⁴³

Výkonná moc Republiky srbské je velmi podobná Federaci Bosny a Hercegoviny. Základní rozdíl je v předsednictvu, kdy v Republice srbské se na postu prezidenta střídají Srb, Chorvat i Bosňák, ve Federaci Bosny a Hercegoviny potom jen Chorvat a Bosňák.

5.4.3 Moc soudní

Na vrcholu soudního systému stojí Ústavní soud, který má sedm soudců volených na osm let bez možnosti znovuzvolení (2 Srbové, 2 Bosňáci, 2 Chorvaté a 1 z ostatních národních menšin).¹⁴⁴ Jeho hlavním cílem je posuzovat, zda jsou všechny právní dokumenty

---

¹⁴¹ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 53

¹⁴² CABADA, Ladislav a kol. (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 229

¹⁴³ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 53

¹⁴⁴ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Přes., s. 54

ve shodě s Ústavou republiky srbské. Podněty soudu může podávat prezident, Národní shromáždění, vláda či jiné organizace, které povoluje Ústava.¹⁴⁵

Soustava soudů je v Republice srbské jednodušší než ve Federaci Bosny a Hercegoviny, z důvodu větší centralizovanosti než ve Federaci. Proto Republika srbská nepotřebuje vícestupňovité soudnictví.

5.5 Distrikt Brčko

Brčko je oblast, o které nebylo rozhodnuto v Daytonské dohodě. Rozhodnutí o tomto teritoriu padlo až v roce 1999. Město Brčko patří pod správu celobosenských orgánů.¹⁴⁶ Distrikt přísluší jak k Federaci Bosny a Hercegoviny, tak i k Republice srbské. Město je spravováno místními obyvateli a v čele města stojí mezinárodní supervizor. Brčko má i své vlastní zákonodárné těleso.¹⁴⁷

Při volbách si musí občané Distriktu zvolit, zda budou hlasovat jako občané Federace Bosny a Hercegoviny, nebo Republiky srbské. Nemají možnost hlasovat jako obyvatelé Distriktu Brčko.¹⁴⁸

5.6 Stranický systém

Stranický systém lze označit jako multiparistický s velkým počtem politických stran. Každé z etnik má svoji hlavní nejsilnější nacionální stranu, která se vytvořila ještě před válkou, a tyto strany stále dominují až do současnosti. Tyto dominantní strany si níže stručně popíšeme.

Politické strany bosenských Srbů se rozdělily na dva základní tábory. První skupinu lze charakterizovat jako umírněnější, která je nakloněná mezietnické spolupráci. Tato skupina má centrum v Banja Luce a tvoří ji převážně bývalí komunisté. Druhou stranu tvoří jádro Srbské demokratické strany, reprezentované dříve Radovanem Karadžičem. Mezi Bosňáky

---

¹⁴⁵ CABADA, Ladislav a kol (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 230

¹⁴⁶ CABADA, Ladislav a kol (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 231

¹⁴⁷ KASUM, Damir (2007): *Politický systém v multietnickém státě. Případ Bosny a Hercegoviny*. Brno. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/143839/fss_b/Damir_Kasum_-_Bakalarska_prace.pdf

¹⁴⁸ KASUM, Damir (2007): *Politický systém v multietnickém státě. Případ Bosny a Hercegoviny*. Brno. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/143839/fss_b/Damir_Kasum_-_Bakalarska_prace.pdf

převažuje monopol Strana demokratické akce. Existují zde i opoziční strany, jako je např. Strana pro Bosnu a Hercegovinu. Mezi Chorvaty, před vznikem Bosny a Hercegoviny, převažovala strana Chorvatská demokratická akce, vše se ale změnilo po roce 1998. Opoziční strany Chorvatské demokratické akci jsou Nová chorvatská iniciativita a Chorvatská rolnická strana.¹⁴⁹

Mezi všemi těmito stranami dochází ke korupci a mnohdy stojí vůdci politických stran v čele různých nelegálních organizací.¹⁵⁰ Dalším výrazným rysem je personalizace bosenských stran, kdy je kladen velký význam předsedovi strany. Mezi další charakteristiky stranického systému v Bosně a Hercegovině patří vytváření nových stran, které se ve větší míře po volbách rozpadnou, nebo se přidají k větším a stabilním stranám.¹⁵¹

Mezi nejvýznamnější strany lze tedy zařadit Stranu demokratické akce (SDA), která se orientuje na bosňácké obyvatelstvo. SDA byla založena v roce 1990 Alijou Izetbegovićem, Muhamedem Filipovićem a Fekretem Abdićem. Strana dominuje převážně na venkově, v tradičních muslimských oblastech a mezi uprchlíky.¹⁵² Jedná se také o první stranu, která zastupovala zájmy Bosňáků. SDA se snaží o zachování jednotného státu Bosny a Hercegoviny. Strana také získává hlasy ze strany bosenský Chorvatů a Srbů, kteří si nepřejí rozpad celistvé Bosny. Dnes má strana svoje mandáty v Bosně a Hercegovině, ve Federaci Bosny a Hercegoviny i v Republice srbské.¹⁵³

Strana pro Bosnu a Hercegovinu, jako jedna z málo stran, nereprezentuje žádný národ Bosny a Hercegoviny. Stranu založil pozdější předseda Harise Silajdžiće v roce 1996. I přes to, že je strana multietnická, volí ji převážně Bosňáci. Cíle strany jsou reforma Ústavy a vnitřní rozdělení Bosny a Hercegoviny do pěti regionů a snaha o přijetí Bosny a Hercegoviny do Evropské unie.¹⁵⁴

---

¹⁴⁹ CABADA, Ladislav a kol (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 233

¹⁵⁰ CABADA, Ladislav a kol (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 233

¹⁵¹ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 82-83

¹⁵² CABADA, Ladislav a kol (2000): *Komparace politických systémů III*. Praha: Vysoká škola ekonomická, s. 233

¹⁵³ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 84

¹⁵⁴ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 84

Mezi významné chorvatské strany lze zařadit Chorvatské demokratické společenství Bosny a Hercegoviny (HZD BaH). Strana vznikla v roce 1990. Tato strana se snaží o vytvoření třetí chorvatské entity.¹⁵⁵

Mezi hlavní srbské politické strany patří Srbská demokratická strana Bosny a Hercegoviny (SDS) a mladší Aliance nezávislých sociálních demokratů (SNSD). SDS patří mezi jednu z nejstarších stran Bosny a Hercegoviny, která byla založena v roce 1990. Tato strana je úzce vázaná na Srbsko a představuje extrémně nacionální stranu. Mezi její cíle patří odtrhnutí Republiky srbské od Bosny a Hercegoviny. SNSD vznikla v roce 1996. Mezi její hlavní body programu patří odmítání jakýchkoliv reforem spojených s Daytonskou dohodou a odmítá integraci do EU či NATO.¹⁵⁶

Z tohoto stručného výčtu můžeme vidět, že dvacet let po Daytonské mírové dohodě se strany neustále orientují na nacionální myšlenky obyvatel. Jen v malé míře dochází ke vzniku stran, které se snaží zachovat celistvost Bosny a Hercegoviny a začít konstruktivní dialog mezi etniky.

---

¹⁵⁵ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 85

¹⁵⁶ BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu*. Praha: Metropolitan University Prague Press, s. 86-87

6 Současný vývoj

Tato kapitola je věnována vývoji Bosny a Hercegoviny převážně v letech 2010-2015. Pozornost je zaměřena na politickou a ekonomickou situaci. Podkapitola o Mezinárodním trestním tribunálu v Haagu se zaměřuje na nejnovější výsledky vykonané soudem.

6.1 Politická situace v letech 2010-2015

Předposlední volby v Bosně a Hercegovině se konaly v říjnu 2010. Vítězství na celostátní úrovni ve volbách získala Sociálnědemokratická strana (SDP) Bosny a Hercegoviny, která si kladla za cíl mezietnickou spolupráci. Předsedou strany SDP byl Zlatko Lagumdžija, který požadoval pro svou stranu klíčové postavení v Radě ministrů, a tím by připravil o mandáty Chorvaty.¹⁵⁷ Z toho důvodu trvalo více než rok sestavení celostátní vlády, která byla následně měněna na základně změny koalic. Předsedy Předsednictva v letech 2010-2014 byli Bosňák Bakir Izetbegović (SDA), Srb Nebojša Radmanović (SNSD) a Chorvat Željko Komšić (DF).¹⁵⁸

Ve FedBaH po volbách 2010 byla situace ještě složitější než na celostátní úrovni. Vládu se podařilo sestavit jen díky zásahu Úřadu vysokého představitele, a to až březnu 2011. K další krizi došlo v roce 2012, kdy se rozpadala vládní koalice složená ze stran SDP a SDA. Stranu SDA ve vládě nahradil Svaz za lepší budoucnost Bosny a Hercegoviny.¹⁵⁹ Premiérem se stal Nermin Kikšić (SDP). Předsedy Předsednictva Federace Bosny a Hercegoviny byli Chorvat Živko Budimir, Bosňák Mirsad Kebo a Srb Svetozar Pudarić.¹⁶⁰ Naděje, které se vkládaly do strany Sociálních demokratů, jež mohly přinést do vícenárodnostního státu

---

¹⁵⁷ KUTA, Martina a Marek Jedinák (2015): *Všeobecné volby v Bosně a Hercegovině, říjen 2014* [online]. [cit. 2015-04-02]. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. Dostupné z: file:///C:/Users/paja/Downloads/TEMATA_1_2015.pdf

¹⁵⁸ Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): BusinessInfo.cz: *Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2015-04-01]. Bosna a Hercegovina: vnitropolitická charakteristika. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-vnitropoliticka-19280.html>

¹⁵⁹ KUTA, Martina a Marek Jedinák (2015): *Všeobecné volby v Bosně a Hercegovině, říjen 2014* [online]. [cit. 2015-04-02]. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. Dostupné z: file:///C:/Users/paja/Downloads/TEMATA_1_2015.pdf

¹⁶⁰ Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): BusinessInfo.cz: *Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2015-04-01]. Bosna a Hercegovina: vnitropolitická charakteristika. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-vnitropoliticka-19280.html>

podporu multietnické strany, se bohužel nevyplnily. Jediným výsledkem byl ještě větší příklon k nacionálním stranám.¹⁶¹

V Republice srbské proběhlo sestavení vlády v porovnání s druhou entitou rychle a hladce. I tak zde v březnu 2013 došlo k výměně vlády. Předsedové Předsednictva Republiky srbské byli Srb Milorad Dodik, Bosňák Enes Suljkanović a Chorvat Emil Vlajki.¹⁶²

Dlouhodobý problém v udržení zvolených politických zástupců, přetrvávající ekonomické problémy a výrazná nezaměstnanost vedla ve Federaci Bosny a Hercegoviny k řadě demonstrací, které vyvrcholily na počátku února 2014 útokem na veřejné budovy v Sarajevu, Tuzle, Zenici, Mostaru a Bihaći. Čtyři z deseti kantonálních vlád podalo demisi. Federální vláda odmítla činit jakékoliv další rozhodnutí, protože na říjen 2014 byly naplánované volby, které také nakonec proběhly podle plánu.¹⁶³

Zatím poslední sedmé volby se konaly 12. října 2014, které opět nepřinesly žádné zásadní změny. Zvítězily dominantní nacionální strany. Volilo se jak na celostátní úrovni Bosny a Hercegoviny tak v entitách. Z 3 300 000 oprávněných voličů volilo 54%. Zhruba každý desátý hlasovací lístek byl neplatný, neboť byl vhozen prázdný, nebo znehodnocený. Téměř polovina obyvatel Bosny a Hercegoviny žije pod hranicí chudoby.¹⁶⁴ Nezaměstnanost byla v roce 2013 44,3%.¹⁶⁵ Ve volbách 2014 zvítězily znovu strany, které zvítězily i ve volbách 2010, jako jsou SDA, SNSD, SDS, DF a další. Propad zaznamenala jen sociální demokracie (SDP). Tato strana ve svém volebním období nedokázala prosadit žádné změny, které si předurčila.¹⁶⁶

---

¹⁶¹ KUTA, Martina a Marek Jedinák (2015): *Všeobecné volby v Bosně a Hercegovině, říjen 2014* [online]. [cit. 2015-04-02]. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. Dostupné z: file:///C:/Users/paja/Downloads/TEMATA_1_2015.pdf

¹⁶² Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): BusinessInfo.cz: *Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2015-04-01]. Bosna a Hercegovina: vnitropolitická charakteristika. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-vnitropoliticka-19280.html>

¹⁶³ Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): BusinessInfo.cz: *Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2015-04-01]. Bosna a Hercegovina: vnitropolitická charakteristika. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-vnitropoliticka-19280.html>

¹⁶⁴ KLEPL, Jaroslav a Ondřej ŽÍLA (2014): *Volby v Bosně a Hercegovině: nástup nacionalismu*. [online]. [2014-10-22] [cit. 2015-04-02]. A2larm. Dostupné z: <http://a2larm.cz/2014/10/volby-v-bosne-a-hercegovine-nastup-nacionalismu/>

¹⁶⁵ Central Intelligence Agency (2014): *CIA.gov: The World Factbook* [online]. [2014-06-23] [cit. 2015-04-02]. TheWorldFactbook: Economy. Bosnia and Herzegovina . Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bk.html>

¹⁶⁶ KLEPL, Jaroslav a Ondřej ŽÍLA (2014): *Volby v Bosně a Hercegovině: nástup nacionalismu*. [online]. [2014-10-22] [cit. 2015-04-02]. A2larm. Dostupné z: <http://a2larm.cz/2014/10/volby-v-bosne-a-hercegovine-nastup-nacionalismu/>

Vláda federace je složená ze stran SDA, HZD a DF. Předsedou rady ministrů byl jmenován Denis Zvizdič (SDA). Předsedou Předsednictva se stali Bakir Izetbegović (SDA), Dagan Čovič (HZD) a Mladen Ivanič (PDP-SDS), který získal nejvíce hlasů.¹⁶⁷

V Republice srbské se stal prezidentem Milorad Dodik (SNSD). O Dodikovi je známé, že udržuje velmi přátelské vztahy s ruským prezidentem. Spolupráce Republiky srbské a Srbska postupně slábne. Pravděpodobným důvodem je to, že se Srbsko připravuje na členství v EU.¹⁶⁸

Volby ukazují, že v Bosně a Hercegovině nedochází jen k dělení společnosti na tři etnika, ale dochází i k dvoupólovému rozdělení. Existují zde občané, kteří se odmítají zapojovat do činností demokracie a ve velké míře žijí pod hranicí chudoby. Jako jediné východisko vidí výraznou změnu politického systému v Bosně a Hercegovině. Druhým pólem jsou vysoce postavení obyvatelé, kteří se nehodlají vzdát svého postavení a peněz ve prospěch Bosny a Hercegoviny.¹⁶⁹

Daytonská mírová dohoda byla podepsána skoro před dvaceti lety a i přesto se občané neztotožnili s celistvou Bosnou a Hercegovinou. Obyvatelé se dělí stále podle etnik a nedochází k žádným emancipačním výsledkům, které by mohlo obyvatele BaH znovu spojit. Otázkou zůstává, jestli tato situace bude dlouhodobě udržitelná, nebo v budoucnu dojde k dalšímu ozbrojenému konfliktu. Při jakémkoliv ústavní změně nejsou politikové schopni se domluvit, a proto stále přetrvávají veškeré body, které byly přijaty v Daytonské mírové dohodě.

6.2 Ekonomická situace

Současná ekonomická situace je ovlivněna ekonomickou stagnací, která trvá od konce roku 2008. K růstu ekonomiky nepřispěly ani povodně, které zasáhly celou zemi na

---

¹⁶⁷ KUTA, Martina a Marek Jedinák (2015): *Všeobecné volby v Bosně a Hercegovině, říjen 2014* [online]. [cit. 2015-04-02]. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. Dostupné z: file:///C:/Users/paja/Downloads/TEMATA_1_2015.pdf

¹⁶⁸ KUTA, Martina a Marek Jedinák (2015): *Všeobecné volby v Bosně a Hercegovině, říjen 2014* [online]. [cit. 2015-04-02]. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. Dostupné z: file:///C:/Users/paja/Downloads/TEMATA_1_2015.pdf

¹⁶⁹ KLEPL, Jaroslav a Ondřej ŽÍLA (2014): *Volby v Bosně a Hercegovině: nástup nacionalismu*. [online]. [2014-10-22] [cit. 2015-04-02]. A2larm. Dostupné z: <http://a2larm.cz/2014/10/volby-v-bosne-a-hercegovine-nastup-nacionalismu/>

jaře roku 2014.¹⁷⁰ Rok 2015 bude pro Bosnu rozhodující. Buď překoná ekonomickou krizi, nebo se situace v Bosně a Hercegovině ještě zhorší.

Za rok 2013 HDP vzrostlo o 2%, v roce 2014 díky povodním kleslo opět na 0%. V letošním roce se očekává nárůst HDP o 3-3,5% a v roce 2016 kolem 4%. V roce 2016 by se tedy HDP mohlo vrátit k hodnotám před rokem 2008, než došlo k recesi.¹⁷¹

V průmyslu byl zaznamenán růst především ve stavebnictví a ve vojenském průmyslu. Velký význam v Bosně a Hercegovině zaujímá zemědělství. Podle oficiálních odhadů se počet zaměstnaných v zemědělství pohybuje kolem 20%, neoficiální čísla mohou být až dvojnásobná. Z počtu zaměstnaných obyvatel v zemědělství je zřetelné, že Bosna a Hercegovina nepatří mezi vyspělejší státy, protože v rozvinutých evropských zemích se počty zaměstnaných pohybují kolem 3%, i když můžeme najít i výjimky.¹⁷²

Turismus je v Bosně a Hercegovině nerozvinutý ve srovnání s dalšími bývalými zeměmi SFRJ. Nejvíce turistů navštíví Sarajevo, Mostar, Banja Luku a Visegrád. Nejvíce zahraničních návštěvníků je z Chorvatska, Srbska, Polska, Slovinska a Itálie. Malé množství turistů může být způsobeno špatnou infrastrukturou, i když v posledních letech je budována dálnice spojující Budapešť s chorvatským přístavem Ploče.¹⁷³

6.3 Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii (ICTY)

Mezinárodní trestní tribunál byl založen v roce 1993 a nachází se v Haagu. Účelem tribunálu je stíhání osob za porušení mezinárodního humanitního práva na území bývalé Jugoslávie. Tribunál má šestnáct stálých soudců.¹⁷⁴ Mezi základní funkce tribunálu patří

---

¹⁷⁰ KLEPL, Jaroslav a Ondřej ŽÍLA (2014): *Volby v Bosně a Hercegovině: nástup nacionalismu*. [online]. [2014-10-22] [cit. 2015-04-02]. A2larm. Dostupné z: <http://a2larm.cz/2014/10/volby-v-bosne-a-hercegovine-nastup-nacionalismu/>

¹⁷¹ Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2015-04-01]. Bosna a Hercegovina: ekonomická charakteristika země. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-ekonomicka-charakteristika-19282.html>

¹⁷² Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2015-04-01]. Bosna a Hercegovina: ekonomická charakteristika země. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-ekonomicka-charakteristika-19282.html>

¹⁷³ Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2015-04-01]. Bosna a Hercegovina: ekonomická charakteristika země. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-ekonomicka-charakteristika-19282.html>

¹⁷⁴ Informační centrum OSN v Praze (2015): *Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii* [online]. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/mezinarodni-tribunaly/?i=135>

oficiální uznání obětí, individualizace viny, založení historických záznamů, rozhodnutí o vině či nevině válečných zločinců.¹⁷⁵

Pro Bosnu a Hercegovinu jsou nejdůležitější procesy tribunálu ty, které se týkají genocidy spáchané ve Srebrenici. Mezi nejznámější viníky Srebrenické genocidy patří generál Ratko Mladić a dřívější prezident bosenských Srbů Radovan Karadžić. Oba dva jsou stále souzeni. V březnu 2015 bylo zatčeno dalších osm příslušníků, kteří se pravděpodobně podíleli na tomto masakru. Je to poprvé, kdy Srbsko začalo řešit případy nepřímých účastníků vraždění. Do této doby se před soud dostaly pouze osoby, které se podílely na přepravě Bosňáků na místa poprav.¹⁷⁶

V roce 2014 se na mezinárodní tribunál obrátila bosenská organizace Srebrenické matky, která podala žalobu na Nizozemsko za to, že nizozemští vojáci nezabránili masakru. Soud zatím nevynesl rozsudek.¹⁷⁷

V roce 2015 rozhodl trestní tribunál o tom, že Srbové ani Chorvaté navzájem proti sobě za války genocidu nespáchali. Ze srbské strany se žaloba týkala především operace Bouře, která proběhla v roce 1995. Za operace Bouře bylo vyhnáno přes 200 000 Srbů z chorvatského území. Chorvatská žaloba byla založena především na masakrování Chorvatů v první polovině roku 1991.¹⁷⁸ Jedinou genocidou, která byla spáchaná za války v Jugoslávii, je město Srebrenice v Bosně a Hercegovině.

ICTY skončí svou práci vynesením rozsudku nad generálem Ratkem Mladičem. Tento rozsudek by měl být vynesl v roce 2016 a následně všechny pravomoci tribunálu převezme OSN.¹⁷⁹

---

¹⁷⁵ PRтина, Srdjan a STÝSKALOVÁ Věra (2005): *Vývoj Bezpečnostní situace v Bosně a Hercegovině*. Brno. Masarykova univerzita. s. 123

¹⁷⁶ TOLČINSKÝ, Alexandr (2015): *Srebrenica. Nikdy není pozdě*. [online]. [2015-03-18] [cit. 2015-04-02]. R-plus. Český rozhlas. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/plus/nazory/zprava/1468058>

¹⁷⁷ Zprávy E15 (2014): *Soud: Nizozemsko má díl viny za masakr v bosenské Srebrenici* [online]. [2014-07-16] [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/zahranicni/udalosti/soud-nizozemsko-ma-dil-viny-za-masakr-v-bosenske-srebrenici-1101634>

¹⁷⁸ KOVÁŘOVÁ, Olga a kol. (2015): *Srbskoani Chorvatsko za války v 90. letech genocidu nespáchaly, rozhodl soud* [online]. [2015-02-03] [cit. 2015-04-02]. R-zprávy. Český rozhlas. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/zprava/1451156>

¹⁷⁹ Česká televize (2013): *Haagský tribunál pro bývalou Jugoslávii skončí do tří let*. [online]. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/231109-haagsky-tribunal-pro-byvalou-jugoslavii-skonci-do-tri-let/>

6.4 Závěrečné shrnutí

Podle současné situace v Bosně a Hercegovině se můžeme domnívat, že situace není zrovna ideální. V době uzavření mírové dohody se předpokládalo, že po několika letech budou převedeny všechny politické funkce na místní obyvatele. Po dvaceti letech však ke změně politického systému nedošlo. Na místo toho, aby docházelo k hledání společného řešení politické situace Bosny a Hercegoviny, dochází stále více k segregaci etnik.

Bosna a Hercegovina není schopná fungovat bez zásahu zvenčí. Pokud by byla předána všechna moc politickým orgánům v Bosně a Hercegovině, pravděpodobně by se Republika srbská snažila osamostatnit a následně by bosenští Chorvaté mohli usilovat o totéž a mohlo by dojít k definitivnímu rozpadu Bosny a Hercegoviny. V horším případě by mohl vypuknout vojenský konflikt znovu.

Situace, ke které došlo v Bosně a Hercegovině nás nutí se zamyslet, jestli zásah evropských velmocí a USA a nadiktování striktního fungování bylo to správné řešení.

Závěr

Cílem práce bylo charakterizovat politický vývoj Bosny a Hercegoviny na přelomu 20. a 21. století. Byly zde shrnuty události, které vedly k vytvoření dnešní Bosny a Hercegoviny. Cíl práce byl naplněn ve stanovém rozsahu.

V první kapitole byly uvedeny základní pojmy, které byly důležité pro pochopení problému, který v Bosně a Hercegovině nastal na počátku 90. let 20. století. Také zde byl popsán stručný vývoj a charakteristika každého etnika: Bosňáků, Srbů a Chorvatů. V druhé kapitole je pozornost věnována geografické charakteristice, vývojem politických hranic a následně je popsáno dnešní administrativní členění Bosny a Hercegoviny. Třetí kapitola se zaměřuje na území Bosny a Hercegoviny v rámci bývalé Jugoslávie. Ve čtvrté kapitole je popsáno osamostatnění Bosny a Hercegoviny. Nelze opomenout důsledky emancipačního procesu, kterým byly etnický konflikt a vznik samostatného státu Bosny a Hercegoviny. Důvodem občanské války bylo osídlení území třemi etniky, které si přály odlišnou budoucnost. Bez zásahu evropských velmocí a USA by pravděpodobně konflikt trval do vítězství jedné ze stran. Mír byl uzavřen za pomoci evropských velmocí a USA všemi stranami v roce 1995. V páté kapitole je charakterizována Daytonská mírová dohoda a politický systém Bosny a Hercegoviny. V šesté kapitole je objasněna politická a ekonomická situace za období 2010-2015 a jedna z podkapitol se věnuje Mezinárodnímu trestnímu tribunálu pro bývalou Jugoslávii.

Vzhledem k tomu, že uplynulo skoro dvacet let po uzavření míru, může být tato práce přínosem pro budoucí vývoj Bosny a Hercegoviny. Je zřejmé, že za dvacet let se v Bosně a Hercegovině nezměnilo mnoho a stále dochází k segregaci etnik. Bosňáci se stále snaží udržet celistvou Bosnu a bosenští Srbové touží po samostatnosti. Bosenští Chorvaté jsou nejméně zastoupené etnikum, ale jejich příklon k jedné z etnik je velmi důležitý a může ovlivnit vývoj celé Bosny a Hercegoviny.

Seznam zkratek

BaH – Bosna a Hercegovina

DF –Demokratická fronta

EU – Evropská unie

Fed BaH – Federace Bosny a Hercegoviny

HZD – Chorvatská demokratická strana

ICTY – Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii

Království SHS– Království Srbů, Chorvatů a Slovinců

NATO – Severoamerická aliance

OHR – Úřad vysokého představitele pro dodržování mírové dohody

OSN – Organizace spojených národů

PIC – Rada pro nastolení míru

RS – Republika srbská

SDA – Strana demokratické akce

SDP- Sociálnědemokratická strana

SDS – Srbská demokratická strana

SNSD – Aliance nezávislých sociálních demokratů

UNPROFOR – Ochranné jednotky spojených národů

USA – Spojené státy americké

Prameny a literatura

Atlas světa: s obrazovým lexikonem. Ostfildern: Falk Verlag, 2007. 1 atlas (144 s.). Marco Polo. ISBN 978-3-8297-6390-5.

BAUEROVÁ, Helena (2013): *Bosna a Hercegovina jako konsociační demokracie: analýza aplikovatelnosti Lijphartova modelu.* 1. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, .149 s.ISBN 978-80-86855-98-1.

BELL, Andrew (2003): *Etnické čistky: Bosna, Kypr, Karabach, Kosovo, Palestina, bývalý Sovětský svaz, Rwanda a Burundi, Srí Lanka, Transylvánie, Ulster.* Vyd. 1. Praha: Práh, 327 s.ISBN 80-7252-070-9.

CABADA, Ladislav a kol.(2000): *Komparace politických systémů III.* Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000. 252 s. ISBN 80-245-0066-3.

CABADA,Ladislav (2004): Bosna a Hercegovina In. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy.* 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 432 s. Politologie. ISBN 80-86432-92-0

FŇUKAL, Miloš (2012): *Teritoriální politická organizace Západního Balkánu s důrazem na vývoj ve 20. století.* 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 211 s. Geographia Moravica; 3. ISBN 978-80-244-3251-9.

GLENNY, Misha (2003): *Balkán 1804-1999 : nacionalismus, válka a velmoci.* 1. vyd. v českém jazyce. Praha : BB art, 547 s. ISBN 8072579762.

HLADKÝ, Ladislav (1996): *Bosna a Hercegovina: historie nešťastné země.* Vyd. 1. Brno: Doplněk, 216 s. ISBN 80-85765-61-6.

HLADKÝ, Ladislav (2005) *Bosenská otázka v 19. a 20. století.* 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 388 s. ISBN 80-210-3674-5.

HRICHOVÁ, Helena (2008): Bosna a Hercegovina. Země neslučitelných nacionalismů. In Ladislava Cabada a kol. *Nové demokracie střední a východní Evropy: komparace politických systémů.* Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2008. 434 s. ISBN 978-80-245-1388-1.

KASUM, Damir: 2005. Politický systém podaytonské Bosny a Hercegoviny. *Mezinárodní politika*, roč. XXIX, č. 11, s. 12–15.

PLECHANOVÁ, Běla a FIDLER, Jiří (1997): Kapitoly z dějin mezinárodních vztahů 1941-1995. Praha : ISE, 240 s. ISBN 808524179X.

PRTINA, Srdjan a STÝSKALOVÁ, Věra (2005): Vývoj Bezpečnostní situace v Bosně a Hercegovině In. STÝSKALÍKOVÁ a kol. *Zahraniční a bezpečnostní politika Slovinska, Chorvatska a Rumunska a vývoj bezpečnostní situace v Bosně a Hercegovině.* 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. 204 s. Studie; sv. č. 37. ISBN 80-210-3873-X.

ROSŮLEK, Přemysl a CABADA, Ladislav (2002): *Evropa národů, patriotů a integrace*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 166 s. ISBN 80-86473-13-9.

ŠESTÁK, Miroslav (1998): *Dějiny jihoslovanských zemí*. Praha: Lidové noviny, 756 s. Dějiny států. ISBN 80-7106-266-9.

ŠLACHTA, Mojmír (2007): *Ohniska napětí ve světě*. 1. vyd. Praha : Kartografie ; Nakladatelství České geografické společnosti, 187 s. ISBN 9788086034744.

ŠMÍD, Tomáš a VAŘURA, Vladimír (2007): *Etnické konflikty v postkomunistickém prostoru*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 278 s. Politologická řada; č. 24. ISBN 978-80-7325-126-0.

TESAŘ, Filip (2007): *Etnické konflikty*. Vyd. 1. Praha: Portál, 251 s. ISBN 978-80-7367-097-9.

Elektronické zdroje

Central Intelligence Agency (2014): *CIA.gov: The World Factbook* [online]. [2014-06-23] [cit. 2015-01-20]. TheWorldFactbook: Bosnia and Herzegovina . Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bk.html>

Central Intelligence Agency (2014): *CIA.gov: The World Factbook* [online]. [2014-06-23] [cit. 2015-04-02]. TheWorldFactbook: Economy. Bosnia and Herzegovina . Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bk.html>

Council of Europe (2004): *Report submitted by Bosnia and Herzegovina pursuant to article 25, paragraph 1 of the framework convention for the protection of national minorities* [2004-01-20]. [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: https://www.coe.int/t/dghl/monitoring/minorities/3_FCNMdocs/PDF_1st_SR_BiH_en.pdf

Česká televize (2013): *Haagský tribunál pro bývalou Jugoslávii skončí do tří let*. [online]. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/231109-haagsky-tribunal-pro-byvalou-jugoslavii-skonci-do-tri-let/>

DORAZÍN, Martin (2012): *Mluví stejně, ale oficiálně mají tři jazyky. Bosna a Hercegovina připomínají jazykový Kocourkov* [online]. Praha. Český rozhlas [2012-12-28]. [cit. 2014-12-28]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/ zprava/mluvi-stejne-ale-oficialne-maji-tri-rci-bosna-a-hercegovina-pripomina-jazykovy-kocourkov--1155059>

FŇUKAL, Miloš (2008): *Neklidný Balkán* [online]. In Chromný, Pavel: Balkán. Praha. Geografické rozhled. [cit. 2014-12-28]. Dostupné z : <http://geography.cz/geograficke-rozhledy/wp-content/uploads/2008/02/2-3.pdf>

Globalsecurity.org (2015): *Bosnia and Herzegovina-People* [online]. [cit. 2015-04-05].
Dostupné z: <http://www.globalsecurity.org/military/world/europe/ba-people.htm>

Historie Bosny a Hercegoviny (2015): *Etnické složení obyvatelstva* [cit. 2015-02-28].
Dostupné z: <http://be.convdocs.org/docs/index-75008.html?page=2>

Informační centrum OSN v Praze (2015): *Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii*. [online]. [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/mezinarodni-tribunaly/?i=135>

KASUM, Damir (2007): *Politický systém v multietnickém státě. Případ Bosny a Hercegoviny*. Brno. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/143839/fss_b/Damir_Kasum_-_Bakalarska_prace.pdf

KLEPL, Jaroslav a Ondřej ŽÍLA (2014): *Volby v Bosně a Hercegovině: nástup nacionalismu*. [online]. [2014-10-22] [cit. 2015-04-02]. A2larm. Dostupné z: <http://a2larm.cz/2014/10/volby-v-bosne-a-hercegovine-nastup-nacionalismu/>

KOVÁŘOVÁ, Olga a kol. (2015): *Srbsko ani Chorvatsko za války v 90. letech genocidu nespáchaly, rozhodl soud* [online]. [2015-02-03] [cit. 2015-04-02]. R-zprávy. Český rozhlas. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/1451156

KUTA, Martina a Marek Jedinák (2015): *Všeobecné volby v Bosně a Hercegovině, říjen 2014* [online]. [cit. 2015-04-02]. Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky. Dostupné z: file:///C:/Users/paja/Downloads/TEMATA_1_2015.pdf

KOTALÍK, Jakub (2012): *Schéma politického systému Bosny a Hercegoviny po Daytonu* (přílohy). [online]. [2015-04-03] Bakalářská práce. Dostupná z: <https://otik.uk.zcu.cz/bitstream/handle/11025/3353/Bakalarska%20prace.pdf?sequence=1>

MARTÍNEK, Jiří (2008): *Na pomoc škole. Balkán v proměnách* [online]. In Chromný, Pavel. Praha. Geografické rozhledy. [cit. 2014-12-28]. Dostupné z: <http://geography.cz/geograficke-rozhledy/wp-content/uploads/2008/02/17-18.pdf>

Ministerstvo vnitra ČR (2015): *Bosna a Hercegovina* [online]. [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/bosna_a_hercegovina/

Montenet (1997): *History of Montenegro* [online]. [1997-08] [cit. 2015-02-02]. Montenegro in Yugoslavia. Dostupné z: <http://www.montenet.org/history/cginyu.htm>

Office of the High Representative (2015): *About OHR* [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.ohr.int/ohr-info/gen-info/>

SandzakVijesti.net(2014): *Informativni internet portal* [online]. [cit. 2014-12-30]. Novopazarski Sandžak je bio šesti, najistočniji sandžak Bosanskog pašaluka. Dostupné z: <http://www.sandzakvijesti.net/novopazarski-sandzak-je-bio-sesti-najistocniji-sandzak-bosanskog-pasaluka-2>

SMRČKOVÁ, Markéta (2006): *Bosna a Hercegovina: etnonáboženská situace a fungování konsociačního modelu* [online]. Globalpolitics [2006-11-17]. [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/clanky/bosna-konsociacni>

TOLČINSKÝ, Alexandr (2015): *Srebrenica. Nikdy není pozdě*. [online]. [2015-03-18] [cit. 2015-04-02]. R-plus. Český rozhlas. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/plus/nazory/_zprava/1468058

TURKOVÁ Tea, ŠULCOVÁ Helena a VYDROVÁ Michaela (2014): *Protesty proti stoupající nezaměstnanosti a korupci nabývají v Bosně a Hercegovině na síle* [online]. [2014-02-07] [cit. 2015-04-02]. R-zprávy. Český rozhlas. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropa/_zprava/1313434

Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): BusinessInfo.cz: *Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2014-12-27]. Bosna a Hercegovina: Základní informace o teritoriu. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-zakladni-informace-o-teritoriu-19279.html>

Zastupitelský úřad Sarajevo (2014): BusinessInfo.cz: *Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. Praha. CzechTrade, 2014 [cit. 2015-04-01]. Bosna a Hercegovina: vnitropolitická charakteristika. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/bosna-a-hercegovina-vnitropoliticka-19280.html>

Zprávy E15 (2014): Soud: *Nizozemsko má díl viny za masakr v bosenské Srebrenici*. [online]. [2014-07-16] [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/zahranicni/udalosti/soud-nizozemsko-ma-dil-viny-za-masakr-v-bosenske-srebrenici-1101634>

ŽÍLA, Ondřej (2013): *První poválečné statistické sčítání v Bosně a Hercegovině 2013*. [online]. [cit. 2015-03-01]. Academia.edu. Dostupné z: https://www.academia.edu/6611837/Prvn%C3%AD_pov%C3%A1le%C4%8Dn%C3%A9_statistick%C3%A9_s%C4%8D%C3%ADt%C3%A1n%C3%AD_v_Bosn%C4%9B_a_Hercegovin%C4%9B_2013_odklady_politizace_a_komplikace

ŽÍLA, Ondřej (2015): *Ochromená Bosna a Hercegovina* [online]. [cit. 2015-03-01]. Academia.edu. Dostupné z: https://www.academia.edu/6611774/Ochromen%C3%A1_Bosna_a_Hercegovina

Přílohy

Obr. 1 Poloha Bosny a Hercegoviny a její administrativní členění

Zdroj: CIA (2014)

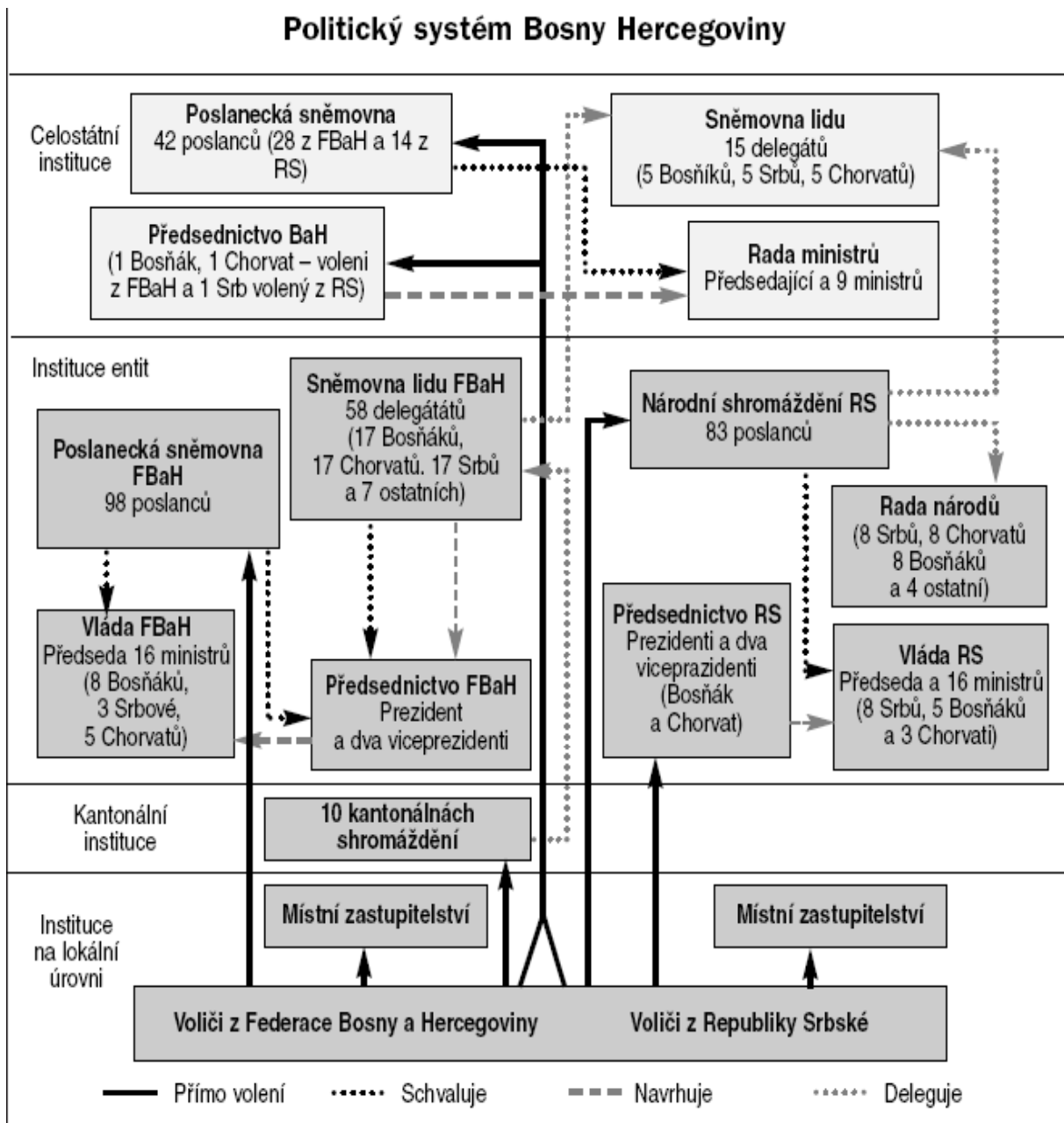
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bk.html>

Obr. 2 Vlajka Bosny a Hercegoviny

Zdroj: CIA (2014)

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bk.html>

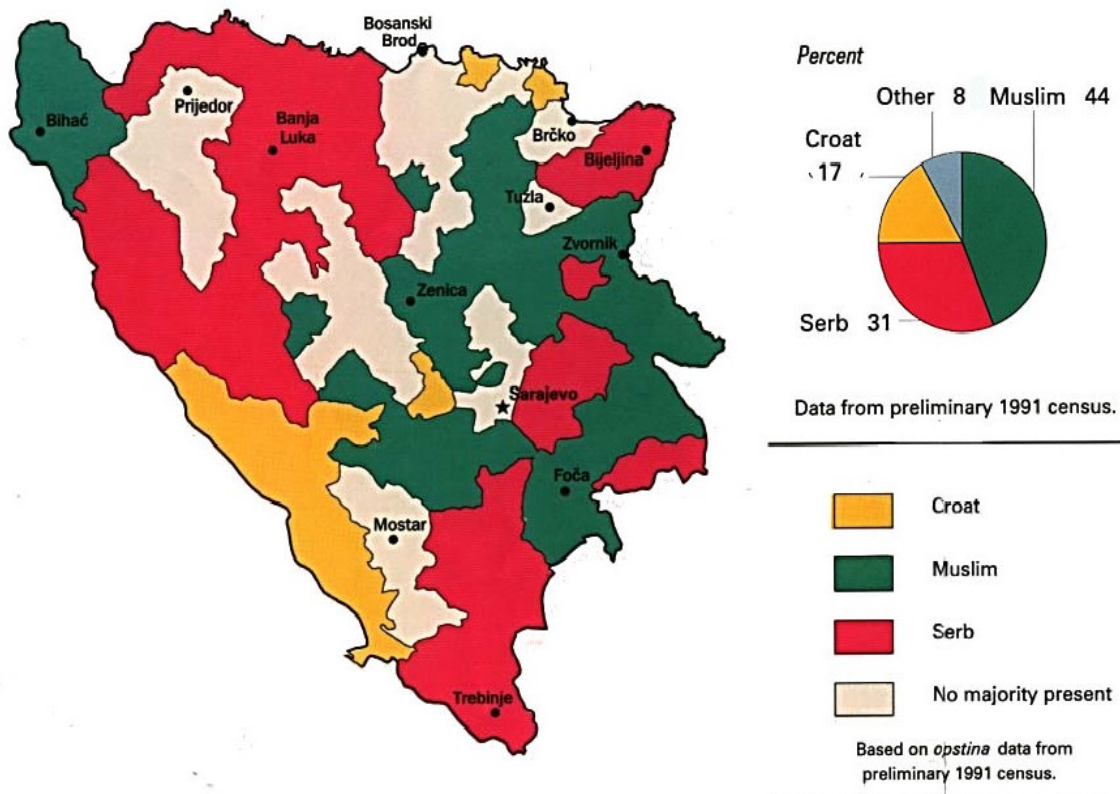

Obr. 3 Schéma politického systému Bosny a Hercegoviny

Zdroj: Kotalík, 2012

<https://otik.uk.zcu.cz/bitstream/handle/11025/3353/Bakalarska%20prace.pdf?sequence=1>

Etnické složení obyvatel v Bosně a Hercegovině v roce 1991

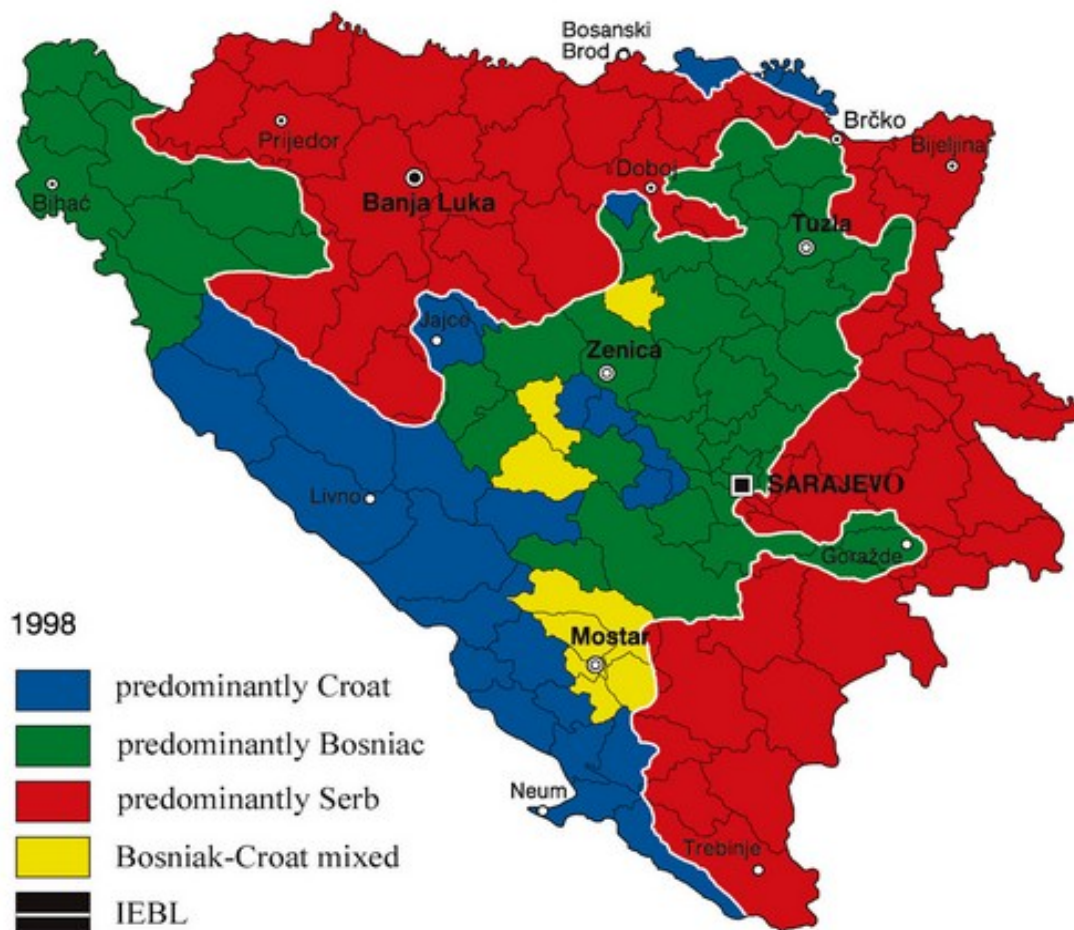

Obr. 4 Etnické složení obyvatel v Bosně a Hercegovině v roce 1991

Zdroj: Globalsecurity (2015), upraveno

<http://www.globalsecurity.org/jhtml/jframe.html#http://www.globalsecurity.org/military/world/europe/images/map-bosnia-ethnic-1993.jpg>

Ethnic composition in 1998

Obr. 5 Etnické složení Bosny a Hercegoviny v roce 1998

Zdroj: Globalsecurity (2015)

<http://www.globalsecurity.org/jhtml/jframe.html#http://www.globalsecurity.org/military/world/europe/images/map-bosnia-ethnic-1993.jpg>

Anotace

Jméno a příjmení:	Pavčina Hanslíková
Katedra:	Katedra společenských věd
Vedoucí práce:	Mgr. David Hampl, Ph.D.
Rok obhajoby:	2015

Název práce:	Politický vývoj Bosny a Hercegoviny na přelomu 20. a 21. století
Název v angličtině:	The political development of Bosnia and Herzegovina in the 20. and 21. century
Anotace práce:	Práce se věnuje politickému vývoji Bosny a Hercegoviny na přelomu 20. a 21. století. Pozornost je věnována historickým souvislostem, které vedly ke vzniku samostatné Bosny a Hercegoviny a charakterizaci nynějšího politického systému.
Klíčová slova:	Etnický konflikt, Bosna a Hercegovina, politický systém, Bosňák, Srb, Chorvat, Daytonská mírová dohoda
Anotace v angličtině:	The thesis is devoted to the political development of Bosnia and Herzegovina at the turn of the 20th and 21st centuries. The attention is focus to the historical context that led to the creation of an independent Bosnia and Herzegovina and characterization of the current political system.
Klíčová slova v angličtině:	Ethnic conflict, Bosnia and Herzegovina, political systém, Bosniaks, Serbs, Croat, Dayton peace agreement
Přílohy vázané v práci:	5 příloh
Rozsah práce:	64 stran
Jazyk práce:	čeština